

FRIMÆRKEKLUBBERNE

LYNGBY-VIRUM

30 & 45

ÅRS

JUBILÆUMSUDSTILLING

9.-10. MARTS 1974

Kr. 5,-

FRIMÆRKEKLUBBERNE

LYNGBY-VIRUM
30 & 45 ÅRS
JUBILÆUMSUDSTILLING

9.-10. MARTS 1974

Redaktion af:
Arne Juhl Christensen,
Jakob Jakobsen
Ove Berg

Tryk: Holte Bogtrykkeri

INDHOLDSFORTEGNELSE

	SIDE
Udstillingens protektrice, ærespræsidium og udstillingskomité m. m.	3
Vejledning for de besøgende	5
Jubilæumsudstillingen 1974	9
Lidt om Virum Frimærkeklub	11
Lyngby Frimærkeklub	12
Holte Landpost ved M. Brun-Pedersen	13
Bayerns Møllehjulstempler ved Ove Berg....	19
Danmarks Poststempler. Lyngby postkontor og dets stempler samt Virums poststempler. Af Stempelkatalogudvalget i samarbejde med A. Tholl	23
Førfilatelisk pengepost i Danmark 1766-1825	39
Skitse over udstillingen	44-45
Udstillere	46
Historien om de tykke rammer på tofarvede øres- og centmærker ved Hans Ehler Jessen	51
Opsætning af frimærker til udstilling ved S. Bøgh Sørensen	61
Lidt om Kvardratrødder ved S. Bøgh Sørensen	65
Grønland er mere end 85 frimærker ved E. Wowern	69
Indmeldelsesblanket	88

Jubilæums-frimærkeudstilling

***Virum Statsskoles festsal
Fuglsangvej 66 - 2830 Virum***

9. marts kl. 11-21

10. marts kl. 10-21

Udstillingens protektrice:

**HENDES KONGELIGE HØJHED
ARVEPRINSESSE CAROLINE-MATHILDE**

Dommerkomite:

Udpeget af Danske Filatelisters Fællesråd

Ærespræsidium

Postinspektør Gunnar Caspersen, Grønlands Postkontor

Postmester, H. N. Møller, Lyngby

Postmester H. E. Rasmussen, Virum

Postmester Erik Thorup, Lyngby

Udstillingskomite:

Svend Bang

Ove Berg

S. Bøgh-Sørensen

Arne Juhl Christensen

Erik Dreyer

Torben Hansen

Steffen Hertz

Jens Jakob Jakobsen

Preben Jørgensen

Werner Larsen

Carl Møller

Birger Schjerven

Udstillingens arrangør:

LYNGBY FRIMÆRKEKLUB & VIRUM FRIMÆRKEKLUB

- er De prisbevidst
så er det

VIRUM RADIO & TV

VIRUM TORV 4 . 2830 VIRUM . TELEFON (01) 85 48 00

»Den bedste service«

*Ure
Optik
Frimærkelupper
Guld
Solo*

EINAR HOLM

GRØNNEVEJ 50 - 2830 VIRUM
TELF. 85 77 04

**VIRUM
INSTALLATIONSFORRETNING**

H. Eriksen
GRØNNEVEJ 48

LYS - KRAFT - VARME

TELEFON (01) 85 60 99

JENS SUMBORG
VIRUM BOGHANDEL

Virum Torv 4, 2830 Virum
Telefon (01) 85 64 40

Vejledning for de besøgende

Udstillingens åbningstider: { Lørdag den 9. marts kl. 11-21
Søndag den 10. marts kl. 10-21

Alle exponater skal betragtes fra venstre til højre. De enkelte blade i hver udstillingsramme er ordnet i rækkefølge fra venstre til højre, således:

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12

Tallene foroven på udstillingsrammen er udstillerens nr. i udstillingskataloget. Søger De et specielt emne, kan De på side 46 finde det i fortegnelsen over de deltagende samlinger.

Frimærkesalg på udstillingen af danske, grønlandske og svenske frimærker

På udstillingen har det danske, grønlandske og svenske postvæsen åbnet postkontorer, hvor De kan købe frimærker til frankering af Deres udstillingskuverter. Danske frimærker bliver stemplet på udstillingen med det, i anledning af udstillingen fremstillede udstillingsstempel. Grønlandske og svenske frimærker vil blive stemplet i henholdsvis Godthåb og Sverige og derfra tilsendt modtageren.

Udstillingskuverten

Vor udstillingskuvert med motiv af Holte Landpost i 4 blok, sælges på udstillingen for kr. 0,50 stk., og kan inden udstillingen, rekvireres mod indbetaling på vor girokonto 63441, Lyngby Frimærkeklub, Olsensvej 13, 2830 Virum + porto kr. 0,40. Ligeledes kan kataloget rekvireres på samme adresse for kr. 5,00 + porto og exp.gebyr kr. 1,00.

Stor tombola og fiskedam

På udstillingen findes en tombola, med et væld af gode og værdifulde gevinster, omhandlende frimærker, instiksbøger, albums m. m. såvel som andre ikke filatelistiske gevinster. Ligeledes vil De kunne fiske Dem til gode frimærker i vor store fiskedam, der er gevinst hver gang.

Philishave Exclusive 90 super

**Den
personlige
shaver**

Med 9 indstillinger! Fordi der er forskel på hudtyper og skægvekst. Fordi sart hud på halsen og robust hud på kinderne ikke skal ha' samme behandling.

Derfor kan De nu KLIK for KLIK dreje Dem frem til den helt personlige barbering uden irritation.

Ingen anden shaver kan tilbyde så personlige muligheder for individuel, tæt og samtidig behagelig barbering. Den effektive hårtrimmer skydes let ud - og ind igen, når den ikke benyttes.

PHILIPS

Udstillingskataloget

Kataloget er nummereret, og der foretages søndag den 10. marts 1974 kl. 21 lodtrækning om:

1 STK. 4 RBS PÅ BREV

Resultatet af lodtrækningen offentliggøres i Politiken søndag den 17. marts 1974, og i Frimærkesamlerens april nr. Gevinsten skal være afhentet inden den 1. juni 1974 på ovenstående adresse.

Andre faciliteter

I kælderens under udstillingen forefindes et stort lokale, hvor der vil være lejlighed til at bytte frimærker, og hvor man kan hvile ud, og købe kaffe og drikkevarer.

Gaver til udstillingen

*Vi har modtaget
mange værdifulde gaver
og gevinster,
for hvilke vi takker
hjerteligt.*

Ærespræmier skænket af:

Lyngby Taarbæk Kommune
Taastrup og Omegns Frimærkeklub
Hafnia Frimærker
Lyngby Frimærkeklub
Virum Frimærkeklub
Udstillingskomiteen

Ligeledes takker vi for tombolagevinster skænket af:

Frimærkehuset Hermes A/S
Ileta Frimærkehandel
Lyngby Sparekasse - Bikuben
Phillips
Robert Bechsgaard Frimærker
Kirsten Ehlers Frimærkehandel
Jørgen Rasmussen
Nordisk Frimærkebørs
Talrige medlemmer fra
Lyngby & Virum Frimærkeklubber

FRIMÆRKESAMLEREN

Fagblad For Filateli

Udgivet af

Frederiksberg Frimærke Forening

Udkommer med 10 numre årligt og bringer stof for såvel den almindelige samler som for stempelsamlere og motivsamleren
Fast julemærke- og møntrubrik

REDAKTION og ANNONCEEKSPEDITION
ABONNEMENT og EKSPEDITION:

Lindevang 16 – 2660 Brøndby Strand

ÅRSABONNEMENT:

30 kr. pr. kalenderår mod forudbetaling til postkonto 2 81 97

FRIMÆRKESAMLEREN

Lindevang 16 – 2660 Brøndby Strand

FORENINGSABONNEMENT

fås til særlig abonnementspris ved henvendelse til ekspeditionen

Organ for »SF«

(Samarbejdende Frimærkeforeninger)

Medlemsblad for et stort antal samlerklubber

Prøvenummer tilsendes mod porto (1 kr. i frimærker)

Jubilæumsudstillingen

1974

Det er efterhånden et meget stort antal mennesker, der samler på frimærker, og der er mange forskellige måder at samle frimærker på. Når man vil indbyde til en frimærkeudstilling i 1974, kræves der derfor meget, hvis man på udstillingen skal prøve at give et fyldestgørende billede af, hvad der i dag hører ind under området: at samle frimærker.

I erkendelse af disse store krav er det, at Virum Frimærkeklub og Lyngby Frimærkeklub har fundet det rigtigt at arrangere denne udstilling i fællesskab. – Begge klubber kan fejre rund fødselsdag i 1974 – Virum 45 år og Lyngby 30 år – begge klubber har vokset sig store, og i begge klubber har medlemmer på mange områder erhvervet sig samlinger, som de glæder sig til at præsentere for en større kreds. – Det er umuligt på udstillingen at vise alle grene af vort samleområde; men vi har forsøgt at gøre udstillingen så omfattende og afvekslende som muligt, og vi tror, at der for de fleste vil være interessante ting at se og forhåbentlig noget at lære. – Og skulle de besøgende herved få lyst til at gøre mere ud af deres frimærke-interesse, modtager begge klubber gerne endnu flere i deres medlemskreds. Indmeldelsesblanket findes i dette katalog.

En sådan udstilling kræver erfaring, planlægning og arbejde, og udstillingskomiteen vil gerne herved takke alle, der på hver sit område har hjulpet os hermed. Vi takker de mange, der har ydet gaver til tombola og fiskedam. Vi takker bidragsyderne til vort udstillingskatalog. Vi takker udstillerne for deres store arbejde med at opsætte de mange tusinde mærker på smukkeste måde. Vi takker medlemmerne for hjælp og praktisk arbejde før og under udstillingen.

En hjertelig tak skal lyde til medlemmerne af udstillingskomiteen for veludført arbejde og for godt samarbejde gennem de ca. 1½ år, forarbejderne har stået på.

En særlig tak retter vi til Hendes kongelige Højhed Prinsesse Caroline-Mathilde, som kaster særlig glans over udstillingen ved at være dens protektrice.

*På udstillingskomiteens vegne
S. Bøgh-Sørensen*

Forslag til Oprettelse af en Fremærkelub

10

Da der i længere Tid har været drojlet med herboende, interesserede angående Oprettelse af en Fremærkelub, har Underknyede Overlættet at søge at få oprettet en saadan Klub og har fra flere Inden fræet Tilraad og Støtte for en saadan

Formægt med den paakendte Klub er at vække Interesse for Fremærkesagen ved saavel blandt herboende som udenbyes bynde at samle eluse i en Klub hvis Formaal er at vække Interesse ved Besættelsen blandt de Interesserede Der tænkes saelig paa at sætte Bytning i Gang blandt de Interesserede ved at overlade Ledelsen af Klubben de Interesserede Litteratur til Bytning og billig Salg

Holbe d. 15/11 = 1928

Vold Wenck
Kantons- og Statskassens
Pensjons- 75, Holbe

Lidt om Virum Frimærkeklub

Der er sikkert ikke mange klubber, der kan prale af at være i besiddelse af sit oprindelsesdokument – som vist på modstående side, og hvorefter det fremgår, at en kotonrist ved Statsbanerne – Herr Valdemar Wendt – foreslår oprettelsen af en frimærkeklub i Holte.

Ved henvendelse til forskellige »herboende« og ved indrykning af en annonce i D.S.B.'s blad »Vor Stand« kunne man den 16. februar 1929 afholde »Frimærkeklubben Nordsjælland«s første møde på Ny Holte Hotel, hvortil 35 havde tegnet sig som medlemmer og med følgende bestyrelse:

Greve A. Moltke, formand,
kontorist V. Wendt, næstformand,
prokurist A. Fensbo, kasserer,
Trafikassistent S. Frandsen, dubletleder, og
politibetjent Westergaard, suppleant.

Efter 2 års forløb blev greve A. Moltke afløst af civilingeniør N. W. Holstebro, der virkede som formand i 25 år.

Det er disse mænd og deres energiske arbejde, vi kan takke for, at klubben støt og roligt voksede sig større og større.

I 1960 indledtes et samarbejde med Lyngby og Omegns Frimærkeklub, der resulterede i en sammenlægning af de 2 klubber.

For at tilfredsstille ønsker fra medlemmer både i Holte og Lyngby blev man enige om at henlægge møderne til selskabslokalerne i Virum Port og kalde klubben *Virum Frimærkeklub*.

Klubben tæller i dag 170 medlemmer, af hvilke vor mangeårige dubletleder, herr Henry Dahl, er det eneste aktive medlem fra klubbens start i 1929. Han blev æresmedlem i 1969 efter 40 års tro tjeneste. Samme ære overgik undertegnede i 1971, også efter 40 års medlemsskab.

Som sagt har klubben 170 medlemmer, hvoraf de 20 er juniorer, hvad klubben er særdeles glad for, da det jo er herfra, man skal hente de medlemmer, der skal føre klubben videre.

Klubben har også den glæde, at mellem 40 og 50 medlemmer møder op hver mødeaften og bytter på livet løs, hvilket må tages som et tegn på, at man befinder sig godt. Der afholdes også hver mødeaften auktion.

Carl Møller.

Lyngby Frimærkeklub

har nu gennem 30 år været samlingsstedet for frimærkesamlerne i Kgs. Lyngby. Klubben holder i månederne september-april møde hveranden torsdag. De foregår på Lyngby Stadsbibliotek, hvor der arrangeres foredrag, lysbilleder, auktioner og frimærkebytning medlemmerne imellem. Der afholdes konkurrencer, og der er små udstillinger i klubbens udstillingsrammer, som medlemmerne skiftes til at udfylde. Klubben sørger desuden for en omfattende dubletcirkulation.

Gennem årene har Lyngby Frimærkeklub flere gange arrangeret velbesøgte frimærkeudstillinger, sidste gang var ved 20-års jubilæet i 1964. Nævnes bør også den mindre propagandaudstilling på Stadsbiblioteket i januar 1972, den blev besøgt af ca. 6000 gæster.

Dygtige ledere som Chr. Petersen, O. Davidsen, J. Karnøe og Rich. Kugelman m. fl. har holdt klubben stor og levende, og ikke mindst de bør takkes for, at klubben nu ved 30-års jubilæet står som en god og velkonsolideret forening med henimod 200 aktive medlemmer. Nævnes bør også kassereren, E. Dreyer, som har passet økonomien gennem den største del af klubbens levetid.

S. Bøgh-Sørensen

C. G. PETERSEN

LYNGBY BOGHANDEL

Hovedgaden 46, 2800 Kgs. Lyngby

Telefon (01) 87 72 16

HOLTE LANDPOST

Af *M. Brun-Pedersen*

For nogle år siden efterlyste fuldmægtig *Bøgh* stemplede eksemplarer af Holte landpost nr. 1; når en så kyndig samler interesserer sig for dette mærke, måtte man gå ud fra, at det drejede sig om noget af virkelig filatelistisk betydning.

Det eneste resultat af opfordringen var, så vidt jeg ved, at et frimærketidsskrift tog afstand fra samleri på andre områder end de af statspostvæserne udgivne mærker.

Dette standpunkt opfordrer i høj grad til modsigelse. For det første må enhver nu engang have lov til at samle, hvad han har lyst til, men hertil kommer for det andet, at mange af de privat udgivne mærker er af stor posthistorisk interesse og har været anvendt i postbesørgelse på områder, hvor den officielle post endnu ikke magtede fuldtud eller slet ikke påtog sig sådan postbesørgelse.

Det er i denne forbindelse sikkert tilstrækkeligt at minde om de russiske og de marokkanske lokalmærker og om Thurn und Taxis-mærkerne, tre områder vist alle kan enes om at give fuld samlerberettigelse; og hvad siger man om Shanghai, kinesisk lokalpost, den vestindiske søpost og mange andre søgte samlerområder.

Nu skal det ikke nægtes, at der for mange lokalmærkers vedkommende har været en grov spekulation i samlernes købelyst, at der er udgivet en mængde overflødige mærker, men skulde der anlægges lignende synspunkter overfor en stor del af de moderne mærker, er jeg ikke sikker på, at ikke trods alt lokalmærkerne ville vise sig som de »hæderligste«.

Et område af lokalmærkerne, der har været i særlig miskredit, er de tyske, og det må indrømmes, at der blev fabrikeret bravt til samlerne, men den tyske lokalpost var alligevel meget nyttig til på en billig måde at supplere den officielle post og gav ved sin ophævelse anledning til den indtil da ukendte lokalportotakst 2 pfg. og til en langt bedre statslig postbesørgelse indenfor byområderne.

En særstilling indenfor Danmarks lokalmærker indtager mærkerne fra Holte landpost, dels ved at være udgivet mange år før landets bypostmærker og dels og især ved rimeligvis at have været anvendt i nøje tilknytning til den officielle post og på et område, hvor denne endnu ikke fuldtud kunne betjene befolkningen på tilfredsstillende måde. I det følgende skal søges at give nogle oplysninger om disse mærker, ikke således, at der gøres krav på, at oplysningerne er udtømmende, kun hvad der forekommer forfatteren sandsynligt efter den viden, det har været muligt at skaffe sig.

Ved den nordsjællandske jernbanes åbning ansattes *G. J. Jessen* som stationsforstander ved Holte station og sluttede samtidig kontrakt med postvæsenet om overtagelse af det lokale brevsamlingssted.

På daværende tidspunkt var endnu udbringelse af postsager til adressaterne i deres hjem ganske ukendt i landdistrikterne, postsagerne måtte afhentes på brevsamlingsstederne. Dette forhold synes Jessen fra første færd at have følt trang til at ændre. Allerede 1865 søgte han postvæsenet om et tilskud mod at lade breve og andet udbære og indsamle indenfor sit distrikt, dog således at adressaterne skulle yde et vist, nærmere aftalt gebyr.

Anmodningen blev afslået, men anmodningen fornyedes i 1866; kort efter opsagde Jessen sin kontrakt med postvæsenet, en ordning må imidlertid være bleven truffen, han fortsatte med at fungere på, så vidt det kan ses. noget bedre vilkår.

I en artikel i »Dagbladet« 22. marts 1866 påviste Jessen manglerne ved postbesørgelsen på landet og slog til lyd for sit mål: daglig tilbringning af breve og aviser direkte til adressaterne, brevkasser i alle landsbyer med daglig tømning, indenfor områder af passende størrelse skulle antages et bud, og ordningens økonomi skulle baseres på statslige og kommunale tilskud samt bidrag fra adressaterne.

Fra 1. juli 1866 besørgede Jessen efter disse retningslinier post udbragt direkte til adressaterne i sit distrikt, taksten for tilbringelse var for enkelte stykker 2 sk. hvor ikke anden samlet honorering var aftalt.

Jessen fortsatte stadig sine bestræbelser for at udvide postbesørgelsen i landdistrikterne; fra postvæsenets side synes han ikke at være bleven mødt med al for stor hjælpssomhed, men efter drøftelser i rigsdag og regering fik han dog i december 1868 kontrakt på forsøgsvis udbringning af post i Frederiksborg og Holbæk amter fra 1. januar 1869; ordningen trådte imidlertid i kraft 1. april 1869.

Hovedlinierne i ordningen var, at han som postentreprenør antog et tilstrækkeligt antal bude til udbringning af post direkte til de adressater, der ønskede en sådan, og indsamling af post fra de i landsbyerne nu opsatte postkasser. For tilbringning betalte adressaterne 2 sk. pr. tilbragt stykke eller en aftalt sum ialt, indsamlingen fra postkasserne og transporten til brev-samlingsstedet var vederlagsfri, men også for postsager nedlagte i postkasserne til indendistrikts besørgelse krævede postvæsenet fuld porto.

Den Jessenske post i de to amter var ikke succesfuld, dels var interessen for direkte udbringelse ringere end ventet, dels vanskeliggjorde (efter Jessens mening) de fulde posttakster for indendistrikts forsendelser ordningen. Allerede i slutningen af året var Jessen ude af stand til at betale sine bude, og ombæring og indsamling ophørte, og dermed ophørte den Jessenske post (januar 1870).

I december 1868 havde Jessen søgt sin afsked som stationsforstander for udelukkende at hellige sig hvervet som postentreprenør; efter sammenbruddet rejste han til Amerika, men vendte efter nogle års ophold der tilbage til Danmark, hvor han levede i meget små kår, fra 1904 havde han dog fra staten en årlig understøttelse på 500 kr. Han døde 24. oktober 1908 76 år gammel.

Efter Jessens bortrejse tilbød postvæsenet de forskellige postmestre indenfor de to amter kontrakt på en videreførelse af den påbegyndte postbesørgelse indenfor deres respektive distrikter efter lignende regler som approberet af Jessen, men tilbudet blev afslået.

For Holte postområdes vedkommende må det imidlertid formodes, at den her allerede i 1866 indførte ordning er bleven fortsat. Efter Jessen ansattes løjtnant A. V. H. Baumann som stationsforstander i Holte, og rimeligvis har han fortsat med den bestående ordning (straks ved sin ansættelse? Ved det Jessenske sammenbrud?).

Jessens post har formentlig ikke anvendt »frimærker«; derimod gjorde Baumann brug af sådanne. Marts 1870 (allerede i 1869?) toges et utakket, brunt mærke, 2 sk. i brug; dette afløstes oktober 1872 af et grønt, nu takket mærke.

25. maj 1873 overtog staten den fulde postbesørgelse, og den private post ophørte efter at have fungeret i 7 år, og dermed ophørte også brugen af særlige lokalmærker.

Det vil være vanskeligt at frakende Holte landpost betydelig posthistorisk interesse, forløber som den var for en postbesørgelse, der idag føles som en selvfølgelighed, og de af landposten anvendte frimærker hører efter min mening lige så meget hjemme i en Danmarkssamling som i en lokalmærkesamling, de anvendtes som frigørelsesmidler i en af stat og kommune delvis finansieret forbedring af den officielle postbesørgelse.

Spørger man sig nu, i hvilket led af landpostens virksomhed mærkerne har fundet anvendelse, da kan man jo i nogen grad kun gætte, men det må dog være overvejende sandsynligt, at de har været anvendt på postsager, der udbragtes fra brevsamlingsstedet til adressaterne, thi for indendistriks forsendelser krævedes fuld statsporto, og indsamling fra postkasserne var gratis for indlevererne.

Breve med frimærkerne er mig bekendt ikke bevaret, heller ikke kendes mærke nr. 1 stemplet, derimod findes der stykker af mærke nr. 2 med ringstempel nr. 206 (Holte) og ringstempel nr. 1 (København). Om det for sidstnævnte stemplede mærkers vedkommende drejer sig om falskstemplinger, skal jeg ikke kunne sige, men udelukkes kan det vel ikke, at det er postalt anvendte mærker, som en afsender i København har påsat forsendelserne for at sikre udbringelse til adressaten i Holte postdistrikt.

Hvad nu angår de to mærker, da kan jeg oplyse meget lidt om nr. 1. Mærket er som omtalt utakket, hele årk har jeg ikke set og kan derfor intet sige om disses størrelse, muligvis kan en eller anden af læserne supplere mine oplysninger. Farven er grålig brun eller lysere til mørkere brun, papiret hvidt.

Mærke nr. 2 er som omtalt takket (ca. 10 – små huller), farven er grålig olivengrøn, papiret let gråligt »hårdt«, arkene er på 36 stykker (6×6) og sammensat af 6 blokke à 6 mærker.

På de ark, jeg har set, er alle mærkerne utakkede mod arkranden, så der er rig mulighed for, at der er lavet utakkede mærker af nogle af randmærkerne. Mærkerne er dog kendt i utakkede parstykker, og desuden kendes par af takkede mærker, utakket mellem mærkerne.

Ved Holte landpost's ophør foretoges der eftertryk af mærke nr. 2 i grøn farve (ikke som originalmærket i grålig olivengrøn farve) og desuden i forskellige andre farver. Papiret anvendt til disse eftertryk er rent hvidt (og til lige rødtligt-violet). De grønne mærker kendes både takkede (c. 10) og utakkede, de øvrige farver kun utakkede (?). Randmærkerne er i de takkede eftertryksmærker takket på alle fire sider. Arkene er som ved originalmærkerne på 36 stykker (6×6), men arket er sammensat af 4 blokke à 9 mærker.

Af eftertrykkene i andre farver end grøn er mig bekendt på hvidt papir: sort, let rødtlig brun, rød og blå, på rødtlig violet papir: sort.

Spørger man om værdien af Holte landpost's mærker, da bliver det meget svært at svare. Prisen afhænger jo af efterspørgsel og tilbud. Skulle det blive almindeligt, at samlerne medtager disse mærker i en Danmarkssamling, og det ville jeg finde rimeligt, vil det vist snart vise sig, at det bliver nemmere at udfylde pladsen beregnet til 2 R.B.S. end til Holte landpost mærkerne.

Artiklen er genoptrykt med tilladelse af stabslæge M. Brun-Pedersen.

Benyttet litteratur

G. J. Jessen: Om landpostforholdene (1866).

G. J. Jessen: Appel til publikum, statspostvæsenet contra landpostordningen i Frederiksborg og Holbæk amter (1869?, 1870?).

H. G. Petersen: Om den Jessenske landpostsag (1870).

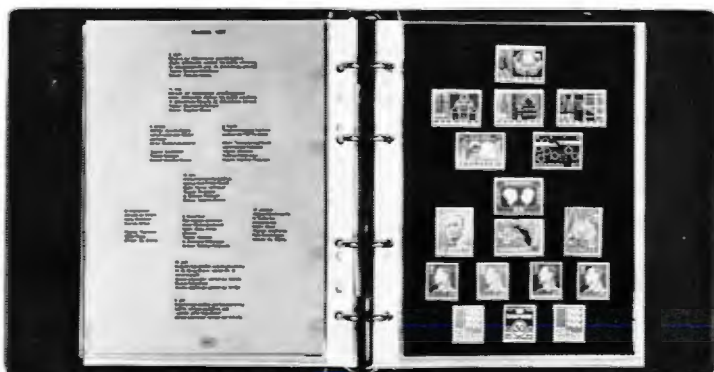
Fr. Olsen: Postvæsenet i Danmark 1848-73 (1924), pag. 337-45.

S-E (J: Sundberg & Riise): Danmarks lokalmærker 1914-15.

M. Vedel & A. E. Glasewald: Album der Nordischen Privatpost-Marken.

Hurt & Williams: Local postage stamps 1945.

Samle-årgangssæt

Den bedste opsætning af en Danmarkssamling m/ alle filatelistiske oplysninger

Nærmere oplysninger
sendes gerne

REDUS-REKVISIT

AHLMANN'S ALLÉ 5
2900 HELLERUP

**... er De
frimærke-
samler
- så har vi
udvalget**

*Aflæg vor
forretning et besøg
- eller skriv
efter vore prislister*

**ALT I FRIMÆRKER
KØBES:**

*Samlinger -
Dubletlager -
Partier m. m.*

Fortryksalbum:

**STENDER's ALBUMS UDGAVER
SCHAUBEK's ALBUMS UDGAVER**

Tillægsblade til ovenstående føres.

✱

Springbind og skruebind
med kvadrerede blade

✱

Album til 1. dags kuverter

✱

Stort udvalg i frimærkekataloger
AFA, YVERT, MICHEL, FACIT, GIBBON m.m.

✱

Det store udvalg i frimærketilbehør:
**PINCETTER, VANDMÆRKESØGER,
LYSLUPPE, KLEMLOMMER,
LAGERMAPPER, FRIMÆRKEHÆNGSLER,
UDVALGSHEFTER, INSTIKSBØGER, m.m.**

✱

**FRIMÆRKEPAKKER, KILOVARER,
GODE ENKELTMÆRKER, MODERNE SÆT**

✱

✱

✱

ILETA FRIMÆRKEHANDEL

**FIOLSTRÆDE 20, 1171 KØBENHAVN K
TELEFON (01) 12 91 23**

BAYERNS MØLLEHJULSTEMPLER

Hvis man samler på gamle tyske stater og herved også samler Bayern, er Bayerns afstempler et overordentlig interessant område at samle på, hvilket har bevirket, at antallet af stempelsamlere på dette område har taget mere og mere til. Specielt har de såkaldte møllehjulstempler fanget de flestes interesse, og det er disse stempler, der her skal fortælles lidt om.

Den 1. august 1850 blev disse stempler taget i brug. Ifølge bestemmelsen skulle møllehjulet anvendes til annullering af selve mærket, medens bystemplet skulle stemples på brevet. Dette skete imidlertid ikke i umiddelbar nærhed af mærket, derimod i den modsatte side, således at brevstykker for det meste kun bærer møllehjulstemplet.

Arsagen til møllehjulets indførelse skyldes hovedsagelig, at bystemplet ikke kunne ses på det sorte 1 Kreuzer mærke.

Møllehjulstemplerne adskilles i 2 hovedtyper. Det lukkede (fig. 1) og det åbne (fig. 2).

FIG. 1.

FIG. 2

FIG. 3.

Det lukkede møllehjulstempel består af et møllehjul med 16 takker på og et nummer i midten, og den første fordeling af dette stempel udsendtes 1. aug. 1850 i abc rækkefølge efter byernes navne fra Ahrensberg til Zwiesel (1–402).

Strengt forordninger skulle sikre en ordentlig og jævn afstempling. For enhver forsømt annullering af et mærke var der pålagt en straf på indtil det tidobbelte af mærkets værdi. Brevenes modtagested var forpligtet til at prøve, om det nummerstempel, mærkerne var annulleret med, også i virkeligheden udviste afsendelsespostkontorets nummer, en bestemmelse der naturligvis kun var gennemførlig med den daværende ringe trafik.

Som grundlag for denne kontrol, tjente »Kontrol-Fortegnelsen over Fordelingen af de i Brug værende Frimærkeannulleringsstempler«, hvis første udgave (23. juli 1850) indeholdt de 402 postkontorer.

Da Jernbanepostkontoret den 16. januar 1851 trådte nd i livet, blev dette kontor tildelt nr. 406.

De derefter nyåbnede postkontorer tildeltes, dels i små og dels i større grupper i abc rækkefølge, numrene indtil 603. De mange tillægsnumre forstyrrede den ønskede kontroloversigt meget, således at den foreskrevne stempelprøvning stadig blev besværligere.

For at skaffe afhjælpning herfor lod postforvaltningen den 20. november 1856 samtlige nummerstempler inddrage, for så på grundlag af en ny fortegning, som indeholdt 605 postkontorer, igen den 1. december 1856 at fordele dem i abc rækkefølge. I mellemtiden blev bystemplet alene anvendt til annullering. De stempler, der var slidte, blev ved denne lejlighed og senere udskiftet med den nye type.

Det nye møllehjul, der da kom i anvendelse, havde en anden form og blev kaldt det åbne (fig. 2).

Det er således på denne måde gået til, at den samme by, i den tid møllehjulene var i anvendelse, havde 2 forskellige numre, et nummer i første fordeling og et nyt nummer i anden fordeling. Man kan da ikke på Bayerns mærker fra katalog nr. 1–5 og 7 med bestemthed sige, hvilken by pågældende nr. tilhører. Kun hvis man samler nummerstempler på hele breve, kan man ved hjælp af bystemplet bestemme dette. For mærkerne nr. 6, 8 og følgende hører stemplerne altid til anden fordeling, da disse mærker først er udgivet, efter anden stempelfordeling blev udsendt. Banepostkontoret fik et »BP« i stemplet i stedet for nr. 406. Tid efter anden blev ialt tildelt 922 nummerstempler, af hvilke antagelig kun 920 kom i brug, indtil postforvaltningen i begyndelsen af marts 1869 ophævede denne trafikhæmmende indretning. Fra da af overtog bystemplet igen annulleringen, dog skulle der foruden det på mærket afgivne stempel, også sættes et stempelaftryk ved siden af mærket.

Til slut skal lige fortælles om et repareret møllehjul af den lukkede type.

Fig. 3 viser stempel nr. 217 i repareret stand. Da 7-tallet antagelig er faldet ud ved afbenyttelsen, og da man ikke har kunnet få et nyt stempel fremskaffet hurtigt nok, har man på stedet repareret det ved at sætte et mindre 7-tal ind, således at stemplet nu ser ud som 217.

Med hensyn til litteratur om Bayerns møllehjulstempler skal særlig henvises til: W. Graf: »Illustr. Bayern- og Württemberg Specialkatalog« og Erik Strenger: »Die Mühlradstempel von Bayern« samt til E. Müller Markt: »Altdeutschland unter die Lupe« og Johan Brunner: »Bayerns Postwertzeichen 1849–1920«, hvorfra en række værdifulde oplysninger om dette emne kan hentes. Iøvrigt henvises til samlingen på udstillingen.

Ove Berg.

SCHWEIZ

FRIMÆRKEBLOK INTERNABA 1974

Sælges fra 29. januar,
sålænge forråd haves, senest til 31. juli 1974

Udsalgspris schw. Fr. 3,-

Frimærker nøglen til verden!

Forlang nærmere oplysning hos:

FRIMÆRKESALGSKONTORET PTT
PARKTERRASSE 10 - CH-3000 BERN

7.-16. 6. 1974
INTERNABA

Internationale Briefmarkenausstellung
Exposition philatélique internationale
Esposizione filatelica internazionale
International Stamp Exhibition **BASEL**

Danmarks Poststempler

Lyngby postkontor og dets stempler samt Virums poststempler

Af Stempelkatalogudvalget i samarbejde med A. Tholl

Den første postekspedition i Lyngby

Den 1. januar 1772 træffer vi første gang i posthistorien på Lyngby. Der oprettedes en agende post mellem København og Helsingør, som for postkassens regning over Lyngbye, Hirschholm og Nivaa transportererede gods, passagerer og breve.

Selvom Lyngby var en gammel by, hvis første oprindelse går ca. 5000 år tilbage i tiden og med navnet Lughnaby, var det først da man lærte at udnytte vandstrømmens kraft og ved hjælp af vandmøller byggede Danmarks første industriområde, at det tidligere landbrugs- og fiskerisamfund udviklede sig med håndværkere og andre fagfolk. Dette medførte naturligvis også postal aktivitet. Det ovennævnte år boede der dog endnu kun 1450 indbyggere i hele Lyngby-Taarbæk kommune.

Det vides ikke, hvad der skete med de postekspeditører, som blev antaget i Lyngbye, Hirschholm og Nivaa, da ruten nedlagdes efter et års forløb; men den 29. maj 1777 ansattes gæstgiveren Mads Kjærs enke som postekspeditør i Lyngbye ved den genoprettede postrute, som hver morgen afgik fra både København og Helsingør. Madam Kjær solgte i september 1778 sin gård til Christopher Arnet, som også overtog postekspeditørhvervet til sin død fem år senere.

Hovedpostkontor i Lyngby

Samme år – 1783 – oprettedes et hovedpostkontor i Lyngby, som bestyredes af Claus Jørgensen til han 45 år senere i slutningen af december 1828 døde. Fra 1806 var der to gange om dagen post i hver retning – i de fire vintermåneder dog kun en gang.

Omkring 1824 havde Lyngby næsten 1000 indbyggere. I sin Haandbog for Reisende (som er tilegnet den kongelige Generalpostdirection) opgiver

E. H. Tregder, at der var brev- og pakkepoststation, og at der var to gæstgivergårde: »Holland« og »Store Kro«. Den store og smukke kirkelandsby havde »en skøn Beliggenhed ved Enden af en skovomkranset Sø.« I de mange landsteder tilbragte københavnernes sommeren. I Lyngbys omegn nævnes Sorgenfri slot, Jægersborg Dyrehave, Eremitagen, Fortunen, Raadvad, Isenkræmfabrik, Strandmøllens Papirfabrik og Oliemøllen »Re-traite«. Endvidere Brede Kobber- og Messingværk, Ørholm med en på engelsk måde anlagt papirmølle, og Nymølle samt Søllerød og Nærum. Mod vest Dronninggaard, Frederiksdal, Joenstrup Skolelærerseminarium og mod syd Gjentofte.

Af postruter i 1824 nævnes København–Lyngby–Hørsholm–Fredensborg, København–Lyngby–Frederiksborg, København–Lyngby–Hørsholm–Helsingør. Den helsingørske brevpost ekspederes i København af »Københavns Helsingørske postcontoir« og afgik daglig kl. 9, i vintermånederne kl. 9½. Den frederiksborgske brevpost ekspederedes samme sted og afgik søndag, tirsdag og lørdag til samme tid. Breve til Frederiksborg kunne også modtages i »Københavns danske Brevpostcontoir« om tirsdagen fra kl. 9 morgentil kl. 5 eftermiddag. Den fredenborgske brevpost ekspederedes også fra »Københavns Helsingørske Postcontoir« og afgik samme dag og tid som den frederiksborgske. Pakkeposterne afgik fra samme sted som brevposten og i forening med denne og til samme tid, dog til Frederiksborg og Fredensborg kun om søndagen. Pakkeposten medtog også rejsende. I Lyngby var der altså – ifølge Tregder – post nordpå hver formiddag og sydpå hver eftermiddag.

Fra 1842 gennemførtes de forenede brev-, person- og pakkeposter 2 gange daglig. Ruten til Frederiksborg lagdes fra 1845 over Lyngby og Holte og gennemførtes 3 gange om ugen. Der var ingen post direkte mellem Frederiksborg og Helsingør, og det viste brev fra Esrom over Helsingør bærer (i henhold til bestemmelse pr. 1. april 1860) på bagsiden et omkarteringsstempel: LYNGBYE (ANT VI) 24. 5. (1863), som var 1ste pinsedag. Der er derimod ikke – i modstrid med gældende bestemmelse – noget ankomststempel i Frederiksborg.

Den Nordsjællandske Jernbane åbnes

I 1863 åbnedes driften på Den Nordsjællandske Jernbane, som fra den 9. juni 1864 overtog postbefordringen, hvorved de nævnte poster såvel til Frederiksborg som til Fredensborg og Helsingør bortfaldt.

Thieles Bogtrykkeri, som jo trykte de danske, islandske og dansk-vestindiske frimærker, udgav i 1864 et meget smukt lille hefte: Fra Kjøbenhavn til Helsingør. En Veileder paa Den Nordsjællandske Jernbane. I teksten beskrives, at »Locomotivet fører os til Lyngby, Kongens Lyngby, som det kaldes for at skjelne det fra alle de mange andre Landsbyer

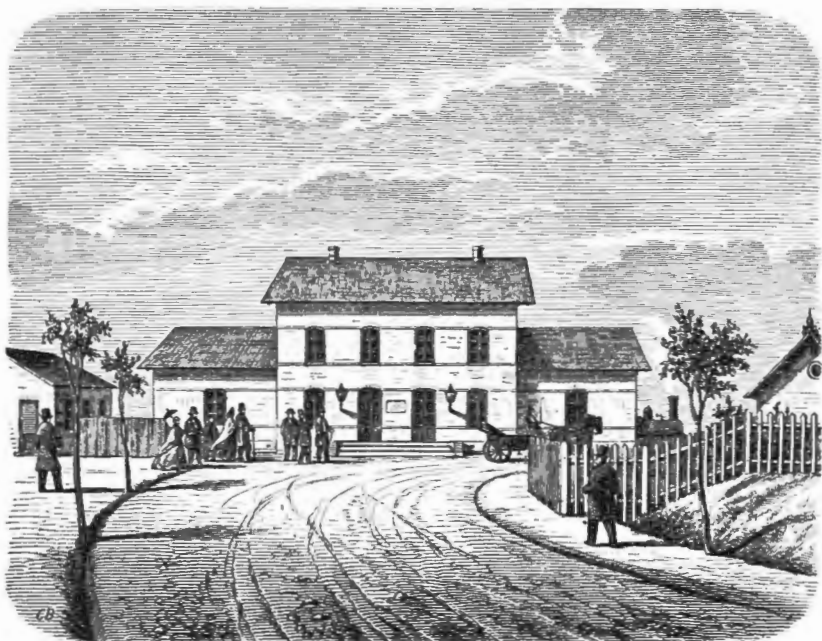

af samme Navn. Tæt ved Lyngby Sø gjøre vi Holdt, og vi ere nu midt i en af de yndigste Egne i Kjøbenhavns Nærhed. Tilhøre ligger den lille Flække, med sin Kirke oppe paa Bakken, og med Enkedronningens Residents, Sorgenfri Slot midt i en lille Skov. Dette er den kjøbenhavnske Middelstands egentlige Valfartssted, naar det gjelder at gjøre en lang Skovtour; —

Lyngby havde, ifølge I. P. Trap's »Statistisk-topographisk Beskrivelse af Kongeriget Danmark«, 1858, ved dette tidspunkt stadig ca. 1000 indbyggere i 150 gårde og huse. I omegnen nævnes bl. a.: »Virum, Landsby med Skole.« Lyngby sogn, som bl. a. omfatter Taarbæk, Jægersborg Dyrehave, Klampenborg (hvor den ovenfor omtalte nordsjællandske jernbane også havde station), fabrikkerne og møllerne langs Mølleåen, Frederiksdal og Hareskoven, havde ialt 3769 indbyggere. Der var skoler foruden i Lyngby og Virum også i Brede, Raadvad og Taarbæk.

Den anden postekspedition i Lyngby

På grund af den mindre postmængde gennem Lyngby postkontor ved jernbanens åbning blev kontoret, som nu havde lokaler på banegården, ved loven af 2. juli 1870 forandret fra den 1. september 1870 til postekspedition.

Gauegaarden ved Lyngby.

Ved dette tidspunkt var der i hele kommunen kun ca. 400 bøndergårde, husmandssteder og private huse, og det var derfor tilstrækkeligt med de kun tre rigtige veje: Kongevejen, Strandvejen og Amtsvejen. Men i den gamle bondeby – det egentlige Lyngby – var der de gamle bygader: Asylstræde, Fortunvej (nu Høstvej), Lundtoftevej, Lyngbystræde, Nørregade og endelig den gade, som idag hedder Toftebæksvej, og som på grund af sin beliggenhed dengang hed »Bag om Byen«.

Atter postkontor i Lyngby

I 1889 blev postekspeditionen i Lyngby ved loven af 12. april omdannet til postkontor, og den 28. august 1891 stod en ny, særlig postbygning ved siden af jernbanestationen færdig, klar til at betjene alle det fra nu af stærkt ekspanderende Lyngby's borgere. I disse år startede den livlige udstyknings- og byggevirksomhed. Kloakeringen af de bymæssige områder påbegyndtes i 1891. Som den første by i Danmark fik Lyngby i 1895 elbelysning på gaderne. I 1905 blev gasværk og vandværk åbnet.

Men endnu var der ikke kommet biler på gaderne, og cyklerne var endda ikke almindelige, så kommunikationen mellem den store kommunes

forskellige egne var stadig ret primitiv. På posthuset var ansat en rengøringskone, som også var telegrafbud – der var i 1873, den 1. juli, blevet etableret telegrafstation. Hun kunne ved en klokke i hjemmet tilkaldes direkte fra posthuset, hvis der var et telegram at udbringe. Fru Nicoline Jensen, som havde dette hverv, havde ikke engang en cykel, så hun måtte udbringe telegrammerne til fods, og da distriktet gik helt til Farum, kunne det om vinteren i mørke og kulde være en drøj tur. Hun ses (med hat) på billedet, som blev taget ved postmester Jacob Ferdinand Wrads Larsen's afgang fra postvæsenet den 31. maj 1905. Han var startet som 14-årig og blev den 1. december 1881 ansat i Lyngby som postekspedient, og da postekspeditionen i 1889 blev omdannet til postkontor, blev Jacob Larsen den 14. august udnævnt til postmester. Han havde altså ved sin afgang været ansat over 55 år ved væsenet.

Lyngbys poststempler

Efter rekvisition af 15. april 1845 fik Lyngby – ligesom 57 andre posthuse i kongeriget – tildelt sit første stempel. Det var det såkaldte 1½ rings stempel (ANT IIb), som skulle anvendes til al post sydpå over Hamborg, specielt til Frankrig. Men det var jo nok meget begrænset, hvad Lyngbys borgere havde at skrive om til Frankrig eller længere bort, så det er ikke mærkeligt, at stemplet først kendes anvendt så sent som den 23. februar 1851.

Noget for Dem . . .

KØBENHAVS PHILATELIST KLUB

Danmarks største frimærkeklub udgiver eget tidsskrift NORDISK FILATELISTISK TIDSSKRIFT, der fortrinsvis indeholder filatelistiske artikler af bevaringsværdig karakter.

KPK's meget omfattende bibliotek står til medlemmernes disposition.

KPK har en dubletcirkulation, man er meget velkommen til at deltage i, både som køber og sælger.

KPK afholder storauktioner, forår og efterår, hvor alle medlemmer kan deltage. Medlemmer kan, forsåvidt tiden tillader det, få auktionsnumre tilsendt til gennemsyn ved henvendelse til auktionarius.

Hver onsdag kl. 20 er der klubmøde i Laugssalen i KPK's hus, Grønnegade 41. I månederne juni, juli og august afholdes der sommermøder, der annonceres specielt i NFT. Mødeprogrammet fremgår af NFT, der tilsendes gratis, enten gennem postvæsenet eller fra sekretariatet.

Klubmøderne indledes sædvanligvis med et foredrag og fremvisning af materiale i tilknytning til foredraget.
Der slutes af med en mindre auktion.

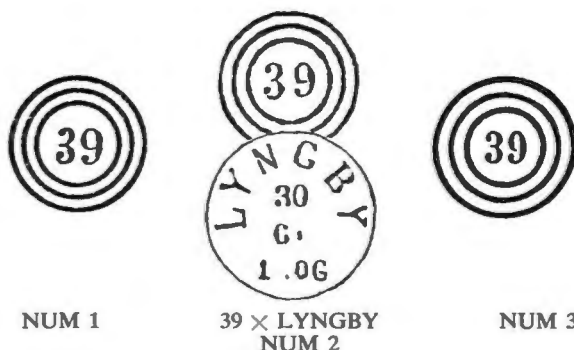
KPK har eget prøvningsudvalg, der påtager sig eller formidler prøvning af frimærker for medlemmerne.

KPK påtager sig realisationer af medlemmernes samlinger.

*Og så optager KPK gerne nye
medlemmer . . .*

aller helst Dem!

*Sekretariatet: Grønnegade 41
1107 København K. Telf. (01) 15 17 75*

Annulleringsstempler

Da frimærkerne blev indført den 1. april 1851 i forbindelse med indførelse af enhedsporto over hele landet, blev der også tildelt stempler til annullering af frimærkerne. I godt 1½ år anvendtes de stumme stempler, men fra slutningen af oktober 1852 blev annulleringsstemplerne ombyttet til 3-rings stempler med nummer i. Lyngby fik herved nummerstempellet 39, men af en eller anden grund indsendte man ikke – i modstrid med ordre – det stumme stempel. (Det skulle have været anvendt til at sætte et nummer ind i til et andet posthus). Det er imidlertid ikke muligt at forklare de anvendelser, man kender af det stumme stempel efter, at det første nummerstempel er leveret.

I 1866 blev et kombineret stempel med typer i antikva afsendt den 14. februar. Der kan være to grunde til, at man har leveret et kombineret stempel. Dels var Lyngby postkontor placeret på banegården, hvorfor man i lighed med andre posthuse langs jernbaner – således få måneder før ved den fynske jernbane – tildelte et kombineret stempel. Dels kan grunden være, at Lyngby på samme tid har udbedt sig et annulleringsstempel og et dagstempel. Ingen af disse to grunde giver dog nogen forklaring på, hvorfor typerne er i antikva, idet de nævnte kombinerede stempler ved den fynske jernbane – og andre tidligere leverede – var med lapidartyper.

Stempellet kendes anvendt som annullering, men der er ikke registreret anvendelse af noget dagstempel efter dets anskaffelse, og indtil såvel det nye annulleringsstempel, 39-3 som det første lapidardagstempel leveres den 24. februar 1875. Derimod kendes det kombinerede stempel anvendt som »sidestempel« sammen med NUM 39-1 umiddelbart før denne levering. Og endvidere kendes det kombinerede også anvendt på senere tryk af de tofarvede øremærker. Der kendes ingen anvendelse af nogle af nummerstemplerne efter den officielle inddragelse den 8. april 1884.

ANT IIb

ANT III

ANT VI

Dagstemplerne

Som ovenfor nævnt var det første dagstempel i ANT IIb. Dets taltyper må være gået delvis tabt i slutningen af 1852, idet man fra denne tid anvender håndskrevet dato og måned. Den 1. juli 1854 indsendes stemplet til reparation. Det omdannes til ANT III ved fjernelse af buen under bynavnet og ved opgravning af bogstaverne. Det leveres retur den 14. i samme måned med nye taltyper. Efter knapt 9 års forløb ændres det – ca. i april måned 1863 til ANT VI med posthorn i stedet for årstal.

Som ligeledes nævnt ovenfor kendes der – efter tilsendelsen af det kombinerede stempel den 14. februar 1866 – ikke anvendt noget egentligt dagstempel, før straks efter leveringen den 24. februar 1875 af det næste, som var et LAP IIa, altså med bogstaver (også i POST) i lapidary og med tal i antikva. Det er sandsynligvis dette stempel, som repareres og derefter kendes som »det andet stempel« i LAP IIa (LAP IIa-2), men der foreligger ikke noget om tidspunktet for reparationen.

Den 29. september 1883 rekvireres et nyt dagstempel. Det må være et stempel i LAP IIIb, med lige TOG og tal i lapidartyper. Dette stempel kendes anvendt indtil det næste dagstempel, som er i type BRO Ia, leveres med gravøraftryk af 19. juli 1905. Der kendes dog enkelte anvendelser fortsat af LAP IIa-2 på grovtakkede mærker – altså efter 1895.

LAP IIa-1

LAP IIIb

LAP IIa-2

RETTELSE OG TILFØJELSE
VIL FREMKOMME I
NORDISK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

BRO Ia

BRO IIa

BRO IIb

Det første brotypestempel anvendes indtil begyndelsen af 1913, hvor der leveres et BRO IIa med gravøraftryk den 8. maj 1913. BRO IIa anvendes, indtil der ca. 1. december 1924 leveres et stempel BRO IIb, som har mindre typer i LYNGBY. Som reserve anvendes i slutningen af 1929 det første brotypestempel, men med ændret tidsangivelse, nemlig type c (klokkeslet fra 0 til 24). Og ligeledes anvendes i begyndelsen af 1930 det netop nævnte BRO IIb som type c.

BRO Ic

BRO IIc-1

BRO IIc-2

I begyndelsen af 1930 tages et nyt stempel i brotype IIc i brug – det benævnes BRO IIc-2 og anvendes til ca. 1. september 1937. Der sker dog ind imellem i årene 1933–36 en sporadisk anvendelse af BRO I-stemplet, der, som nævnt, nu har tidsangivelse i type c.

Ca. den 1. september 1937 tages det tredje BRO IIc(-3) i brug, men allerede ved nytår 1940 afløses det af BRO IIc-4, som dog hurtigt får flere skader i den nederste del af ringen, men desuagtet anvendes til ca. midten af 1943, hvorefter BRO IIc-3 anvendes i kort tid igen.

BRO IIc-3

BRO IIc-4

BRO IIc-6

BRO IIc-7

BRO IIId-1

BRO IIId-6

Både BRO IIc-2 og IIc-3 anvendes lejlighedsvis og BRO IIc-4 kun med tidsangivelse i type d, altså med time- og minuttal, men med bindestreg imellem.

Den 11. august 1943 fremstilles et stempel BRO IIc-5, som allerede i maj 1945 ændres til BRO IIc-7, – der er i mellemtiden i februar 1944 leveret et stempel BRO IIc-6. Begge disse stempler anvendes også som IIId.

Det første stempel, der leveres i type IIId, fremstilles med gravøraftryk den 16. juli 1947. Og efterhånden anvendes 13 forskellige stempler i denne type. Nogle afløses umiddelbart af det næste i rækken, mens andre også anvendes efter, at afløseren er taget i brug. BRO IIId-13 har et sidenummer 4, men der findes ingen stempel med sidenummer 1, 2 eller 3. Endelig findes et fjortende stempel, BRO IIId-14, som udelukkende anvendes i filatelistisk øjemed.

Lyngby har kun haft et ombæringsstempel, BRO IIi, som kendes fra 1937 til 1958.

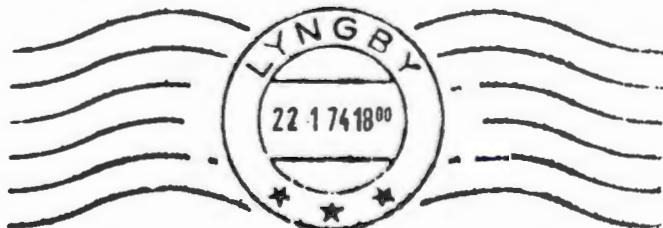
BRO IIId-13

BRO IIId-14

BRO IIi

Rullestempel

Andre Lyngby-stempler

Der findes andre Lyngbystempler, hvoraf et enkelt har med Kongens Lyngby at gøre, mens de fleste hører til andre steder i landet.

Det første (uvedkommende) træffer vi fra den 1. maj 1869. Det er stjernestemplet i første type og med inskription: STORE LYNGBY. Brevsamlingsstedet ved Frederiksborg-Frederiksværk landevejen blev oprettet den 1. september 1852 og underlagt Frederiksborg. Det blev nedlagt fra 1. juni 1897, da Hillerød-Frederiksværk jernbanen åbnedes.

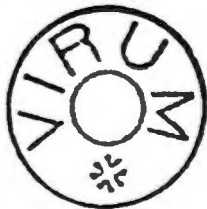
Det næste er LYNGBY ØSTJYLL. – også et stjernestempel og LYNGBY ØSTJ. – et udslebet do., som ikke kan bevirke nogen forveksling vedr. Kongens Lyngby.

Det kan derimod et andet udslebet stjernestempel med inskription LYNGBY. Det tilhørte et postindleveringssted under Grenå, det blev oprettet 1. juni 1943 og omdannet til brevsamlingssted 1. december 1946.

Under (Kongens) Lyngby træffer vi fra 1. april 1938 et postindleveringssted, som får tilsendt et »udslebet« stempel LYNGBY 1, og dette danner starten på

Virums poststempler

Det nævnte stempel LYNGBY 1 (udslebet stjernestempel) anvendtes på postindleveringsstedet, som den 1. april 1938 blev indrettet på Virum Torv nr. 4. Den 6. december 1939 skifter både postindleveringsstedet og stemplet navn til VIRUM, og ca. den 1. juli 1946 flytter posthuset til Virum Torv nr. 7.

Henning Kaaber
Hans Ehlern Jessen
Henrik Eis

PRØVNING

af danske poststempler

20 kr. for udtalelse, 50 kr. for attest med foto

Materiale sendes til H. Eis,
Bøgevej 35, 2740 Skovlunde

BRO IId-1

BRO IId-2

Allerede den 1. april 1947 lukker postindleveringsstedet igen, men det skyldes, at der fra samme dag åbnes et indleveringspostkontor på Skovridergårdsvej, hvor det endnu ligger.

Fra åbningsdagen den 1. april 1947 tages to stempler i brotypen (BRO IId-1 og IId-2) i brug. Senere tilkommer endnu 4 i type IId, hvoraf de to har sidenummer 1.

Under Lyngby blev der den 15. februar 1949 oprettet et postindleveringssted, VIRUM 1 på Abildgårdsvej 75. Det flytter i tidens løb meget rundt og bliver den 24. februar 1954 underlagt Virum. Det er idag indleveringspostkontoret K 50 i Sorgenfri, som fra sidstnævnte dato fik 2 stempler, der imidlertid kun anvendes til stempeling af blanketter, mens den almindelige post stemples på omkarteringskontoret i København.

De øvrige indleveringssteder under LYNGBY postkontor – idag i alt 7 – har ikke selv dagstempler.

BRO IId-5

BRO IId-6

LYNGBY

Nr	Inskription	Type	Udseende	Tilgang	Tidligste	Seneste	Kass./omd.
ANNULLERING fra tiden før 6.4.1884							
A	Stumt	STU I		TIL 010451	150452	HM 230554	HK
B	Nummer 39	NUM 39-1	SA fig. 105	LEV c 291052	271152	Hj 010764	HEJ
C	KOM 39 x LYNGBY	NUM 39-2	SA fig. 630	LEV 140266	070366	HSM 080275	HEJ
D	Nummer 39	NUM 39-3	SA fig. 106	LEV 240275	300475	HEJ 180578	HK
3a	LYNGBY	LAP ila-1	se dagstempler		311281	HK	-
DAGSTEMPLER							
1a	LYNGBYE.	ANT IIb	dato i typer d. i håndskrift	LEV c 0645	230251	RKF 290552	Eis
-	-	-	-	-	271152	SBS 250654	Mus 010754 OMD
Håndskrevet LYNGBY skulle kunne forekomme i juli 54							
1b	LYNGBYE.	ANT III		OMD 140754	190754	HSM 030363	HK OMD
1c	LYNGBYE.	ANT VI	posthorn	OMD	200563	KPK 100765	AT
2	KOM 39 x LYNGBY	ANT IX	1.-8. TOG	LEV 140266	070366	HSM 080275	HEJ
3a	LYNGBY	LAP IIa-1	lige POST	GRA 240275	300475	HEJ 261082	HK REP
3b	LYNGBY	LAP IIa-2	-	REP		110704	Eis
4	LYNGBY	LAP IIIb	lige TOG	GRA 1411..	121286	*86* 131104	HK
5a	LYNGBY	BRO Ia		GRA 190705	210805	HK 230113	VAA OMD
6	LYNGBY	BRO IIa	F og E	GRA 080513	220513	HK 111124	HK
7a	LYNGBY	BRO IIb	F og E		051224	Mus 181029	HK OMD
5b	LYNGBY	BRO Ic		OMD	081129	HK 231129	HK
7b	LYNGBY	BRO IIc-1		OMD	300130	HK	
8	LYNGBY	BRO IIc-2			250430	HK 100837	HK
5b	LYNGBY	BRO Ic	2. periode		310333	AaK 231236	HK
9	LYNGBY	BRO IIc-3			160937	HK 281239	AaK
10	LYNGBY	BRO IIc-4			160140	HK 180543	AaK
9	LYNGBY	BRO IIc-3			310843	HK 011043	Eis
11a	LYNGBY	BRO IIc-5		GRA 110843	140844	HK	REP
12	LYNGBY	BRO IIc-6		GRA 09/244	230246	Eis 030746	AaK
11b	LYNGBY	BRO IIc-7		REP 220545	150945	Eis 190246	HK
11b	LYNGBY	BRO IIc-7	2. periode		220946	AaK 210747	AaK
13	LYNGBY	BRO IIc-1		GRA 160747	181247	AaK 280149	AaK
14	LYNGBY	BRO IIc-2			140649	HK	
13	LYNGBY	BRO IIc-1	2. periode		080250	HK 220950	AaK
15	LYNGBY	BRO IIc-3			200451	AaK 150551	AaK
16	LYNGBY	BRO IIc-4			040651	HK 140655	Eis
17	LYNGBY	BRO IIc-5			141052	AaK 100757	AaK
18a	LYNGBY	BRO IIc-6			291157	AaK 300960	HK
19a	LYNGBY	BRO IIc-7			121258	HK 180162	HK
18b	LYNGBY	BRO IIc-8			030261	HK 290763	HK
19b	LYNGBY	BRO IIc-9			070963	AaK 030865	AaK
20	LYNGBY	BRO IIc-10			300464	HK kurserer	
21	LYNGBY	BRO IIc-11			290965	AaK kurserer	
22	LYNGBY	BRO IIc-12			070367	AaK kurserer	
23	LYNGBY (SN 4)	BRO IIc-13			120267	AaK kurserer	
24	LYNGBY	BRO IIc-14	Til filat. stemp				kurserer
OMBÆRINGSSTEMPLER							
1	LYNGBY	BRO III			170837	HK 280158	Eis
VIRUM							
DAGSTEMPLER							
1	LYNGBY I	UDS		TIL 010438	010438	HK 090639	HK
2	VIRUM	UDS			160140	HK 220846	HK
3	VIRUM	BRO IIc-1		TIL 010447	240447	HK 030569	Eis kurserer RES
4	VIRUM	BRO IIc-2		TIL 010447	030949	HK 210358	Eis
5a	VIRUM	BRO IIc-3			301260	Eis 121164	Eis
6a	VIRUM (SN 1)	BRO IIc-4			270461	Eis 250862	Eis
5b	VIRUM (SN 1)	BRO IIc-5		REP	090867	Eis kurserer	REP
6b	VIRUM	BRO IIc-6		REP c 72			kurserer
K. 50							
DAGSTEMPLER							
1	KØBENHAVN 50(1)	BRO Vd-1		TIL 010765		kurserer	
2	KØBENHAVN 50(2)	BRO Vd-2		TIL 010765		kurserer	

Stempelkatalogudvalget består af H. Eis, H. Kaaber og H. Ehlern Jessen i dette tilfælde assisteret af A. Tholl. Eventuelle rettelser eller tilføjelser bedes sendt til den fungerende sekretær, H. Eis, Bøgevej 35, 2740 Skovlunde.

UDSTILLINGENS SÆRSTEMPEL

Som supplement til stempel-oversigten viser vi her det sidste nye Virum-stempel, nemlig det særstempel, som Postvæsenet har tildelt denne udstilling, og som kun anvendes i dagene 9.-10. marts 1974 til afstempling på selve udstillingen.

Stemplets motiv er det gamle »Pølsestempel«, som i 1847-1852 anvendtes for jernbanen Kjøbenhavn-Roskilde.

**nauti-
cat 33**

**motorsejleren
NAUTI-CAT 33**

– ny model, leveres nu med:
 større sejlsareal 46 m² (genua standard),
 mere kølvægt, elox. alu. master m/indv. lo-
 bende fald, nyudviklet pantry, indirekte be-
 lysning i saloner m.m.

Længde 10,10 m, bredde 3,26 m,
 dybgang 1,25 m,
 displacement 6.50 tons,
 72 HK PERKINS/BORG WARNER diesel.
 teak plankedæk, 4 saloner, 7 køjer
 Komplet incl.:
 Sejl, Webasto varme/ventilation, (ny kon-
 struktion), trykvandssystem, gaskomfur
 m/ovn, 42 l kompressor køleskab m/fryser,
 V.D.O. sumlog, el-lænsepumpe, søgelys,
 ankerspil, 2 ankre, tortøjninger, fendere,
 redningskrans m.m.

Nelson Marine

Staget 16, 3070 Snekersten
 Telefon: (01) * 22 1366
 Telex: 41178 nelsys dk
 International Marine Production
 & Marketing

ENGBAKKEN 31

*Den nye cykel
køber De bedst hos*

HELGE HANSEN

Stelli - Raleigh - BSA

TLF.
85 36 20

hos **KEN**
*center for moderne
klipning*
Tlf. 85 39 38

VIRUM FOTO CENTER

Lad Deres farvebilleder
udføre hos os,
vi benytter kun
original farvelaboratorier

TLF. 85 31 22 - GOD PARKERING

Politiken er Danmarks største ”frimærkesamler.”

Politiken har hver søndag en halv side varme frimærkenyheder med tillæg til AFA-kataloget og flere frimærketilbud end nogen anden dansk avis.

Få frimærkenyhederne bragt til morgenkaffen. Ring efter et søndags-abonnement. Tlf. (01) 11 85 11.

POLITIKEN/en levende avis

Førfilatelistisk pengepost i Danmark 1766-1825

Frederik V
Konge af Danmark
Grundlægger af det årlige
generallotteri

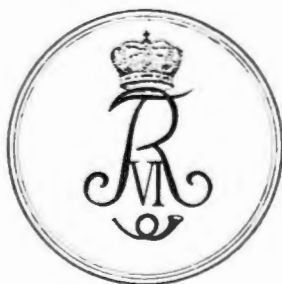
I 1753 tilstod Kong Frederik V det nyoprettede kongelige opfostringshus allernådigst det privilegium at oprette et årligt generallotteri. Lodsedlerne blev solgt fra 80 kollektioner fordelt over hele riget, altså også i Norge og hertugdømmerne. Det blev allerede i 1764 udvidet med yderligere 10 lotterier om året. Dette lotteri gav anledning til pengeforsendelser fra kollektørerne, hvoraf en del var postmestre, til lotteriets hovedkasse i København.

Pengebrevene indeholdt penge fra kollektørerne, og kuverterne var faktisk et stykke papir lagt sammen på en bestemt måde og bagpå forsynet med tre laksegl. I midten kollektørens og på hver side af dette postseglet.

Disse pengebreve skulle forevises postmesteren, for at han kunne kontrollere indholdet. De blev derefter forseglet af afsenderen og ført på de almindelige brevkarter, men indlagt i særskilte pakker under adresse til postmesteren på bestemmelsesstedet. På brevets forside skulle beløbet anføres. Enkelte af brevene er foruden det anførte beløb også forsynet med en påtegning »Pr. Attest« eller »Sager kgl. Tjeneste angående«, d. v. s. de skulle betragtes som tjenestebreve. Denne undtagelse skyldes, at nogle af kollektørerne ved siden af deres virksomhed som kollektører var kgl. tjenestemænd, som kunne ansøge om portofrihed. Når de havde opnået denne, fik de udstedt en attest, der skulle forevises postmesteren, når de afsendte breve.

Inden for perioden 1766–1825 nåede tre lotteriinspektører at blive udnævnt. Den første, Johan Friderich Baumgarten, var kongelig lotteriinspektør i årene 1766 til 1791, d. v. s. i Kong Christian 7.s regeringstid. Alle breve adresseret til ham var derfor forsynet med kongeligt postsegl C 7. Den anden kongelige lotteriinspektør hed Bie og virkede i årene 1801 til 1816; pengebreve adresseret til ham var dels forseglet med kongeligt postsegl C 7 dels med kongeligt postsegl FR VI, idet Kong Frederik VI kom på tronen i 1808. Den tredje lotteriinspektør, Major von Scheel, Ridder af Dannebrog, afsluttede lotteriperioden under Kong Frederik VI; alle breve til ham er således forsynet med kongeligt postsegl FR VI.

Til vor udstilling er udvalgt udstillingsplancher med pengebreve fra de større sjællandske byer, hvor der på den tid har været lotterikollektører. Hele samlingen omfatter pengebreve fra de fleste byer i kongeriget, og som det vil ses i nedenstående fortegnelse, er byerne opdelt efter de to kongers regeringstid:

POSTSEGL:

Seglene kunne have forskellige former men indeholdt altid den regerende konges monogram og byens navn.

Postsegl Christian 7. (1766–1808)

Postsegl Frederik VI. (1808–1839)

BESKRIVELSE AF UDSILLINGSPLANCHER

- Planche 1: Beskrivelse.
- Planche 2: Pengebrev fra Callundborg adresseret til lotteriinspektør Bie. Udateret, 1808–1816. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 3: Pengebrev fra Corsoer adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 31. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 4: Pengebrev fra Fladstrand adresseret til lotteriinspektør Bie. Udateret, 1808–1816. Forseglet med 3 postsegl FR VI.
- Planche 5: Pengebrev fra Frederichsborg adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 3. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 6: Pengebrev fra Helsingöer adresseret til Lotteriinspektør von Scheel. Dateret 22. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 7: Pengebrev fra Helsingöers Danske adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Udateret, 1766–1791. Forseglet med 1 postsegl C 7 samt kollektørens segl.
- Planche 8: Pengebrev fra Helsingöers Norske adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Dateret 1777. Forseglet med 1 postsegl C 7 samt kollektørens segl.
- Planche 9: Pengebrev fra Hirschholm adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 14. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 10: Pengebrev fra Holbech adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Dateret 1766 i postseglet »HOLBECH POST SEIGL C VII«. Yderligere forseglet med kollektørens segl.
- Planche 11: Pengebrev fra Holbech adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 31. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 12: Pengebrev fra Kiøge adresseret til lotteriinspektør Bie. Udateret, 1808–1816. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 13: Pengebrev fra Kiøge adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 31. 3. 1823. Forseglet med 2 sorte postsegl »KIØGE POSTCONTOIR FR VI«. Yderligere forseglet med kollektørens segl i sort.

- Planche 14: Pengebrev fra Nestved adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Udateret, 1766–1791. Forseglet med 1 postsegl C 7 samt kollektørens segl.
- Planche 15: Pengebrev fra Nestved adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 31. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 16: Pengebrev fra Nykøbing adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Udateret, 1766–1791. Forseglet med 1 postsegl »NYKIØBING POSTSEIGL C VII«. Yderligere forseglet med kollektørens segl.
- Planche 17: Pengebrev fra Nykøbing adresseret til lotteriinspektør Bie. Udateret, 1808–1816. Forseglet med 2 postsegl »NYE-KIØBING I SIELLAND FR VI«. Yderligere forseglet med kollektørens segl.
- Planche 18: Pengebrev fra Ringsted adresseret til lotteriinspektør Bie. Udateret, 1808–1816. Forseglet med 2 postsegl FR VI samt kollektørens segl.
- Planche 19: Pengebrev fra Ringsted adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 31. 3. 1823. Forseglet med 2 postsegl »RINGSTED POSTCONTOR FR VI«. Yderligere forseglet med kollektørens segl.
- Planche 20: Pengebrev fra Roskilde adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Udateret, 1766–1791. Forseglet med 1 postsegl C 7. samt kollektørens segl.
- Planche 21: Pengebrev fra Roeskilde adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Dateret 24. 2. 1823. Forseglet med 2 postsegl »ROESKILDE POSTCONTOR FR VI«. Yderligere forseglet med kollektørens segl.
- Planche 22: Pengebrev fra Slagelse adresseret til lotteriinspektør Baumgarten. Udateret, 1766–1791. Forseglet med 2 postsegl C 7 samt kollektørens segl.
- Planche 23: Pengebrev fra Slagelse adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Udateret, 1817–1825. Forseglet med 2 sorte postsegl FR VI samt kollektørens segl i sort.
- Planche 24: Pengebrev fra Sorø adresseret til lotteriinspektør von Scheel. Udateret, 1817–1825. Forseglet med 2 sorte postsegl FR VI samt kollektørens segl i sort.

Tidsperiode C 7
(1766–1808)

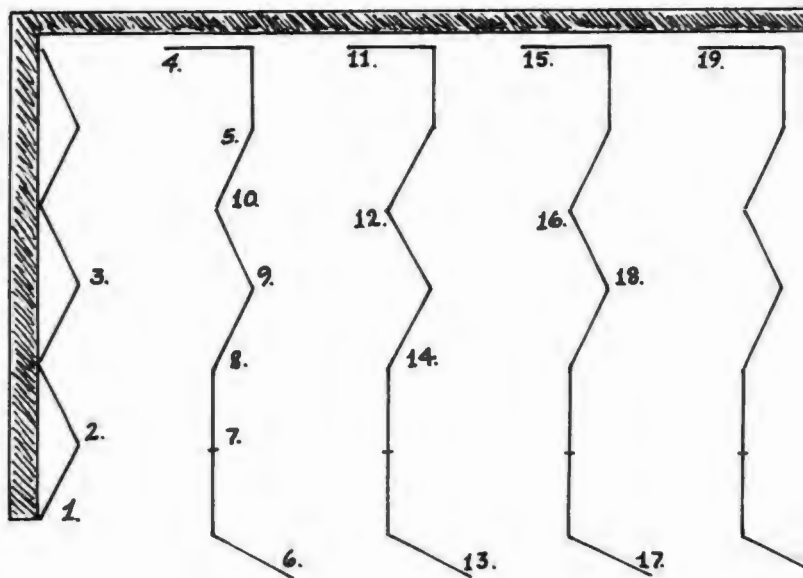
AALBORG
ASSENS
COLDING PAKKEPOST
ERROESKIØBING
FAABORG
HELSINGOERS DANSKE
HELSINGOERS NORSKE
HIØRRING POSTSEGL
HOBROE
HOLBECH
HORSENS
NESTVED
NYBORG
NYKIØBINGS POSTSEGL

NYKIØBING PAA FALSTER
NYSTED
ODENSE
RANDERS
RINGSTED
ROESKILDE
RUDKIØBING
SAXKIØBING
SCHIELSCHIOR
SKIVE POST EXPEDITION
SLAGELSE
SVENDBORG POSTSEIGL
TISTED POST EXPEDITION
WEILE
WORDINGBORG

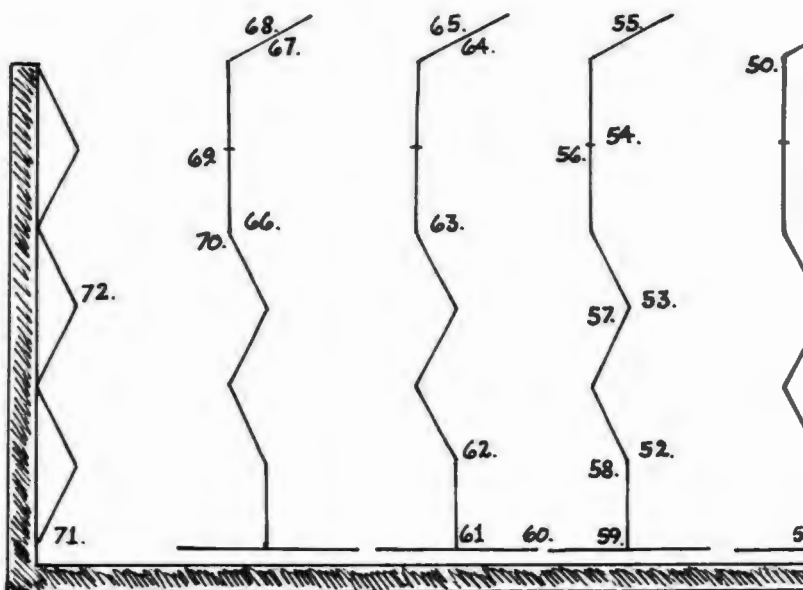
Tidsperiode F VI
(1808–1839)

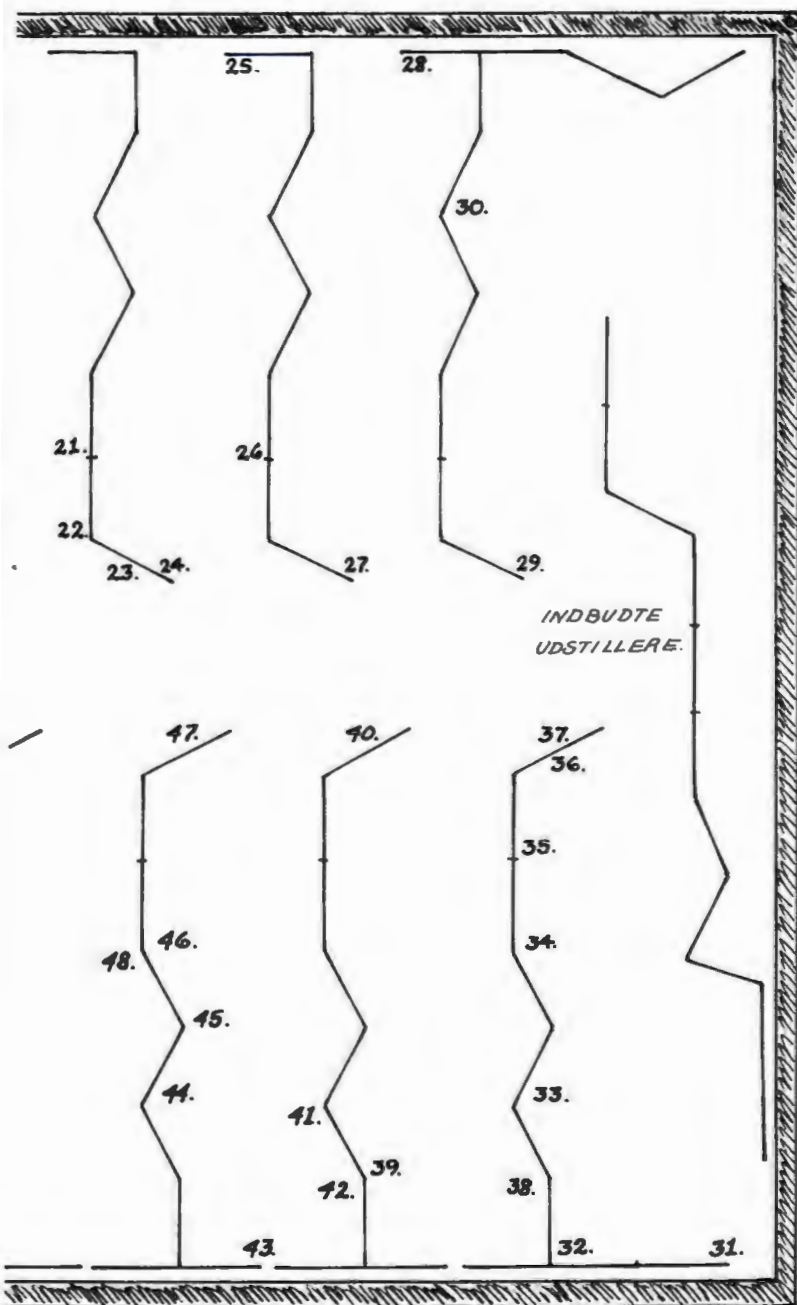
AALBORG
AARHUUS
ASSENS
CALLUNDBORG
COLDING PAKKEPOST
CORSOER
EBBELTOFT
ÆRØESKIØBING
FAABORG POSTCONTOIR
FAABORG
FLADSTRAND
FREDERICIA
FREDERICHSBORG
GRENAAE
HELSINGØER
HIRSCHOLM
HIØRRING
HOLBECH
HOLSTEBROE
HORSENS
HORSENS POSTCONTOIR
KIERTEMINDE
KIØGE
KIØGE POSTCONTOIR
LEMVIG
MARIBOE
MIDELFART
NAKSKOV

NESTVED
NYEBORG
NYEKIØBING I SIELLAND
NYEKIØBING PAA FALSTER
NYEKIØBING I JYLLAND
NØSTED
ODENSE
PRÆSTØE
RANDERS
RINGKIØBING
RINGSTED
ROESKILDE
RUDKIØBING
SAXKIØBING
SKANDERBORG
SKIELSKIØER
SKIVE
SLAGELSE
SORØE POSTCONTOIR
SORØE
STEGE
STUBBEKIØBING
SVENDBORG POSTSEIGL
SVENDBORG
WARDE
WEILE
WIBORG
WORDINGBORG

→ *INDGANG*

De udstillede samlinger

Af de udstillede samlinger er de 4 første placeret langs væggen modsat indgangen til salen. De øvrige udstillede samlinger er mærket på udstillingsrammerne med de anførte numre.

Hendes Kongelige Højhed
Arveprinsesse
Caroline-Mathilde

Post- & Telegrafvæsenet

Stempeludvalget

Robert Bechsgaard

Spanien m. m.

Forarbejde til Dronninge-mærket m. m.

Poststempler fra Lyngby og Virum

**Præfilatelistiske pengebreve
fra sjællandske byer**

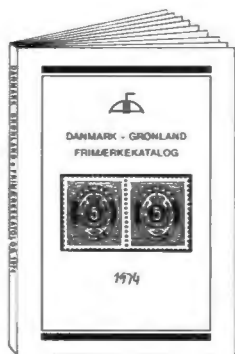
1. M. Funch, Holte	Holte Landpost
2. M. Funch, Holte	Forenede Nationer
Helsager og førstedagskuverter
3. Poul K. Madsen, Kgs. Lyngby	Finland
Uddrag af katalogsamling
4. Poul K. Madsen, Kgs. Lyngby	Folkedragter fra Europa
Motivsamling
5. E. Schwartz, Herlev	Engelske kolonier 1953-66
Uddrag af katalogsamling
6. B. Lihn Nielsen, Virum	Videnskabens udvikling fra ca. 1500
Motivsamling
7. Kjeld Pedersen, Virum	England
New pence – Uddrag af katalogsamling
8. Kjeld Pedersen, Virum	Danmark
Bøgeliniemærker – Uddrag af specialsamling
9. Jens Karlsbæk Jensen, Ø	Vesttyskland
Bygningsserien 1948 – Uddrag af studiesamling
10. G. Gylling, Virum	Danmark
Danske Odense-stemplede mærker – Specialsamling
11. B. Schjerven, Virum	Norge
1885-93 udgaven – Uddrag af studiesamling

12. B. Schjerven, Virum **Norge**
Uddrag af specialsamling
13. B. Schjerven, Virum **USA**
Uddrag af katalogsamling
14. O. Wagn, Studsgård, Hern. **Irland**
Irsk posthistorie – Uddrag af specialsamling
15. Carst. Arberg, Kgs. Lyngby **Danmark**
Uddrag af udvidet katalogsamling
16. Erling Berger, Kgs. Lyngby **Holland**
Udvidet katalogsamling
17. Erik Larsen, Søborg **England**
Katalogsamling (Georg VI – Elizabeth II)
18. Erik Larsen, Søborg **Island**
Katalogsamling (efter 1944)
19. K. E. Larsen, Virum **Holland**
Katalogsamling (til 1970)
20. K. E. Larsen, Virum **Tyskland**
Katalogsamling (1872–1970)
21. Aksel Friis, Kgs. Lyngby **Breve, der fortæller historie**
Uddrag af specialsamling
22. Paul Clausen, Søborg **Jernbane**
Uddrag af motivsamling
23. Paul Clausen, Søborg **Japan**
Uddrag af udvidet katalogsamling
24. Eric v. Wowern, Virum **Færøerne**
Uddrag af specialsamling
25. Eric v. Wowern, Virum **Grønland**
Uddrag af specialsamling
26. Aage Otte, Virum **Kina**
Uddrag af katalogsamling
27. J. Karnøe, Virum **Montenegro**
Uddrag af udvidet katalogsamling
28. S. Hertz, Gentofte **Danmark**
Varianter (pladefejl og dobbelttryk) – Uddrag af specialsamling
29. Tage Koefoed, Kgs. Lyngby **Ghana**
Katalogsamling
30. Tage Koefoed, Kgs. Lyngby **Danmark**
Uddrag af enkeltmærker og firblokke
31. K. U. Hoffmann, Kgs. Lyngby **Czechoslovakiet**
Katalogsamling
32. K. U. Hoffmann, Kgs. Lyngby **Triest zone B**
Uddrag af katalogsamling
33. K. U. Hoffmann, Kgs. Lyngby **Polen og polsk post i Danzig**
Katalogsamling

34. J. Chr. Juel, Virum	Schweiz
Pro Juventite 1913-57 – Specialsamling
35. J. Chr. Juel, Virum	Portugal
Uddrag af specialsamling
36. J. Chr. Juel, Virum	Norge
Uddrag af specialsamling
37. E. Dreyer, Virum	Sverige
Katalogsamling
38. E. Dreyer, Virum	Island
Katalogsamling
39. E. Dreyer, Virum	Finland
Katalogsamling
40. Michael Roepstorff, Esbjerg.	England
Udvidet katalogsamling – Pladenumre, farve-
nuancer og enkelte stempler
41. Michael Roepstorff, Esbjerg.	Vestaustralien
Uddrag af katalogsamling
42. Michael Roepstorff, Esbjerg.	Labuan
Uddrag af katalogsamling
43. Michael Roepstorff, Esbjerg.	Nord-Borneo
Uddrag af katalogsamling
44. Michael Roepstorff, Esbjerg.	Tasmanien
Uddrag af katalogsamling
45. Michael Roepstorff, Esbjerg.	Sudan
Uddrag af katalogsamling
46. Michael Roepstorff, Esbjerg.	Ægypten
Uddrag af katalogsamling
47. S. Bøgh-Sørensen, Lyngby	Iran
Uddrag af katalogsamling
48. S. Bøgh-Sørensen, Lyngby	Danmark
Kvadratiske frimærker nr. 1-10 i tryk og på
brev – Specielt 4 RBS, 2 RBS i alle 10 typer
49. S. Bøgh-Sørensen, Lyngby	Danmark
Danske sjældenheder
50. S. Bøgh-Sørensen, Lyngby	Danmark
Provisorier inklusive Færøerne
51. Poul Pedersen, Virum	Østrig
Uddrag af katalogsamling fra 1945
52. Poul Pedersen, Virum	Vesttyskland
Uddrag af katalogsamling fra 1945
53. Poul Pedersen, Virum	Vestberlin
Uddrag af katalogsamling fra 1948
54. Poul Pedersen, Virum	Czekoslovakiet
Uddrag af katalogsamling fra 1945

55. Carl Møller, Virum	England
Uddrag af katalogsamling
56. Carl Møller, Virum	Danmark
Uddrag af katalogsamling
57. Carl Møller, Virum	Danmark
De to-farvede frimærker – Uddrag af studie-samling
58. Erik Jensen, Kgs. Lyngby	Frankrig
Uddrag af katalogsamling 1901–1937
59. Erik Jensen, Kgs. Lyngby	Europamærker
Uddrag af motivsamling
60. Sigurd Thomsen, Virum	Belgien
Uddrag af ubrugt katalogsamling
61. Sigurd Thomsen, Virum	Czekoslovakiet
Uddrag af ubrugt specialsamling
62. H. Thyrstrup, Kgs. Lyngby	Norge
Uddrag af katalogsamling fra 1910
63. Henning Thomsen, F	Færøerne
Uddrag af specialsamling med mange sjæl-denheder
64. Carl Ove Jørgensen, Nærum	Diverse dyr
Uddrag af motivsamling
65. Torben Hansen, Herlev	Schweiz
Uddrag af udvidet katalogsamling 1854 – Far-ve- og papirvarianter
66. Jens J. Jakobsen, Farum	Danmark
Uddrag af specialsamling
67. Børge Møller, Søborg	Australien
Uddrag af katalogsamling
68. O. Davidsen, Kgs. Lyngby	Malere og kunstnere
Uddrag af motivsamling
69. Christian Jepsen, Kokkedal	Czekoslovakiet
Uddrag af katalogsamling – Særstempler
70. B. Schreyer, Kgs. Lyngby	Ungarn
Uddrag af katalog- og specialsamling
71. Ove Berg, Virum	Bayern
Møllehjulsstempler – Uddrag af specialsam-ling
72. Ove Berg, Virum	Biler og bilsport
Uddrag af motivsamling

Vi takker $\frac{1}{2}$ Baadfarten Lyngby-Farum for modtagne gavekort til vort tombola.

AFA
DANMARK
og
GRØNLAND
FRIMÆRKEKATALOG
1974

- med alle afbildninger i FARVER
- med AFMÆRKNINGSLISTE
- med alle afbildninger i HEL STØRRELSE
- med en mænge FILATELISTISKE OPLYSNINGER

132 sider — PRIS KUN KR. 14,95

Fås hos Deres bog- eller frimærkehandler eller ved indsendelse af nedenstående kupon til:

AARHUS FRIMÆRKEHANDEL I/S
BRUNSGADE 42 - 8000 AARHUS C
Telf. (06) 12 55 93 - Giro 17264

KLIP HER

BESTILLING

stk. AFA Danmark og Grønland frimærkecatalog 1974

(farvekataloget) á kr. 14,95

Porto - 1,20

lalt kr.

BETALINGSMÅDE

- ☐ vedlagt i check/kontant
☐ er indbetalt giro 17264
eller postanvisning

- ☐ vedlagt i ubr. frimærker (+10%)
☐ ønskes opkrævet
(ekstragebyr kr. 3,50)

Navn:

Adresse:

Historien om de tykke rammer på de tofarvede øres- og centmærker

For at kunne forstå lidt af teknikken bag fremstillingen af de tofarvede mærker må man forsøge at gøre sig klart, hvordan de forhold var, som man arbejdede under dengang.

I modsætning til idag var arbejdslønnen billig, mens man til gengæld sparede på materialer, hvor man kunne. Teknikken var ikke særlig fremskreden, og det tog for eks. en hel time at få takket kun 60 ark mærker. Det var sandsynligvis her, man havde »flaskehalsen« i produktionen.

Da Danmark fra den 1. juli 1875 skulle rette sig efter Verdenspostunionens bestemmelser, som blev udstedt den 9. oktober 1874, blev der brug for 20 Øres mærker, men der må have været problemer af en eller anden art, for nok blev der hos Thieles bogtrykkeri bestilt de nye mærker, men sandsynligvis uden tidsfrist for aflevering og i hvert tilfælde uden angivelse af oplagsstørrelse. Thiele havde alle rammeklicheer i brug til trykning af 4 og 8 øres mærker, og han gik derfor på jagt i klichéskufferne, hvor han var heldig at træffe på de første rammeklicheer fra 48 skillingen, som af en eller anden grund ikke var blevet brugt siden. Det var de senere benævnte tykke rammer, og de blev sat sammen til en setting på 100 (10×10) klicheer, og han begyndte at trykke rammerne. Ovalerne fik han også trykt, men det tog åbenbart nogen tid, inden den endelige ordre kom, og han var derfor nødt til at styrte ovalsettingen, idet han skulle bruge spændrammen til noget andet – muligvis til 3 Øres ovalerne til tryk III,

hvis rammer i mellemtiden blev trykt med de samme rammeklicheer, som var anvendt til 20 Øren. Senere, da ordren på 20 Øres mærkerne endelig kom, viste det sig, at oplaget, som sandsynligvis kun manglede at blive takket færdigt, var for lille, og ovalerne blev sammenstillet igen, således at de kunne anvendes til resten af oplaget, hvor rammerne stadig blev trykt med de tykke rammers setting. Alt imens har man forsøgt at forcere takningsproceduren, man har således taget en gammel kamtakningsmaskine i brug som hjælp. De to afdelinger af oplaget har forskellig ramme- og ovalfarve.

I hele rammesettingen til de nævnte 20 Øres og 3 Øres mærker samt til tryk II af 50 Øren og tryk III af 16 Øren, som blev afleveret på samme tid, var klicheerne anbragt omvendt på nær en, som sad som nr. 56. Vi har altså her 2 stk. 20 øres med tyk, ret ramme og en af hver af 3, 50 og 16 Øre.

Efter at denne rammesetting var styrtet (de 100 klicheer altså frigjort og lagt væk), skulle man i februar 1876 bruge et nyt oplag (tryk III) af 12 Øre. Også på dette tidspunkt var man igang med ret store oplag af 4 Øre og 8 Øre, og man tog igen sin tilflugt til nogle gamle klicheer – og igen de tykke rammeklicheer. De blev sat sammen på helt tilfældig måde, således at der blev 53 retvendte og 47 omvendte blandet sammen. Her findes således ingen »isolerede« rammer.

Men da man straks efter – i marts 1876 – skulle bruge et lille oplag af 1 Cent og 3 Cents mærker til Dansk Vestindien, fik man orden på rammesettingen, således at de tykke rammeklicheer blev vendt ensartet og retvendt, dog smuttede der en enkelt omvendt ramme ind som nr. 21, men nu var flere af klicheerne så slidte, at man kom til at mangle 5. Derfor greb man igen til skufferne med gamle klicheer, og her fandt man nogle fra 1871 eller 1872. Der var 2 stk. med matricetype C imellem og 1 med E-typen (se N.F.T. nr. 6, 1973). De tynde rammer kom til at sidde som nr. 91, 92(E), 93(C), 95 og 96(C).

Nu kasserer man åbenbart de fleste af klicheerne med tykke rammer, for da man igen i juli måned 1876 er i bekneb for reserveklicheer, er det dem fra 1871 eller 1872, man griber til. De indgår i B-settingen, der anvendes til 4 Øre VII, 5 Cents I og 10 Cents I. Her er der altså ingen tykke rammer, men mange af klicheerne anvendes til de næste tryk.

Da man kort efter i november måned »skraber klicheer sammen«, får man fat på en enkelt med tyk ramme, foruden en del fra 1871 eller 1872 med matricefejl. Settingerne kender man ikke nærmere, men den tykke ramme kan man placere i 5te lodrette række. Det er 4 Øre VIII og 8 Øre VII, der trykkes med disse settings, og her er altså 4 Øren med ultramarin oval og med tyk ramme – den optræder ikke i andre tryk med ultramarin oval –, mens 8 Ørens med tyk ramme vil kunne forveksles med senere mærker.

Frimærker købes kontant

Vi søger hele samlinger fra alle lande,
også store kvalitetsobjekter, restsamlinger,
udvalgshæfter og instiksbøger
med gode mærker, partier og dubletlagre
af enhver art, lagte eller ulagte
landepakker, bedre enkeltmærker og
-sæt. Indsend rekommanderet,
hvad De vil sælge, eller specifikation, og vort
tilbud foreligger aldeles omgående.
De kan også ringe eller besøge

SAGA
Frimærkehandel

Gl. Kongevej 33, 1610 København V
Telefon (01) 31 62 33

Man får nu fremstillet helt nye klicheer, og det varer derfor til september 1877, før man igen får fat på nogle klicheer med tykke rammer. Det bliver 12 Cents I og 100 Øre I, hvortil der foruden flere rammeklicheer fra 1871 eller 1872 (altså med tynd ramme med »skillingsmatricefejl«) også anvendes 2 stk. med tyk ramme. De sidder som henholdsvis nr. 60 og nr. 95. Nummer 60 har normalt kronevandmærket forskudt mod venstre (set forfra), mens nummer 95 bærer præg af at sidde i nederste række.

Og umiddelbart efter i oktober 1877 bliver denne setting blandet sammen igen og sammensat til at trykke 3 Øre V, A-settingen af 8 Øre XI samt 16 Øre V med. Vi genfinder her to tykke rammer, hvoraf den ene har fået en beskadigelse – et skråt snit (»Carøe-snittet«) udfor nordspidsen af det øst-sydpøstre ornament i den østre tykke ramme; den sidder som nummer 45, mens den anden, der sidder som nr. 57, ikke har nogle særlige kendetegn.

Og endelig træffer vi den tykke ramme igen i den såkaldte »blandede serie«, hvor den i 3 Cents III, 7 Cents II, og i A-settingen af 4 Øre XII, 8 Øre XIII og 20 Øre III sidder som nr. 72. Det er heldigvis den kliché med Carøe-snittet, som findes her, så mærkerne er ret nemme at identificere.

Kendetegn på de isolerede tykke rammer

Men hvordan kender vi nu forskel på de forskellige enkeltmærker? Det er ikke så svært, det gøres dels ved hjælp af farverne, og dels ved hjælp af særlige kendetegn i klicheerne – såvel ramme- som ovalklicheer.

Først kan bemærkes, at nr. 56 (ret) fra settingen med ellers alle omvendte har en karakteristisk lille farveplet lidt sydvest for det nordvestre skjold. Endvidere kan anføres at klicheen med Carøe-snittet – bortset fra 3 Øre V – har en beskadigelse i den midterste fjer i sydøstre vifte.

3 Øre:

- Tryk III* *nr. 56 (ret):* Ret lys oval og kun svagt blålig tonet ramme.
- Tryk V* *nr. 45 (ret):* Ovalen er lidt mørkere grå end III, mens rammen er kraftigere blå – ultramarin i flere nuancer.
Mærket har Carøe-snit og ovallinien er lidt svag i venstre side.
- Tryk V* *nr. 57 (ret):* Farverne som nr. 45. Ovalen har en bue indad på ovallinien over AN

4 Øre:

- Tryk VIII* *nr. -5 (ret):* Rammen er ren grå, ovalen ren ultramarin. Ovallinien er ret svag på hele omkredsen.
- Tryk XII* *nr. 72 (ret):* Rammen er kraftig grønlig grå, ovalen er grønlig blå (»koboltblå«).
Mærket har Carøe-snit og ovallinien er svag i venstre side.

8 Øre:

- Tryk VII* *nr. -5 (ret):* Rammen er mellemgrå, og ovalen er karminrosa. Ovalen er placeret mod venstre og med næsten manglende ovallinie i venstre side fra D til S i POST.
- Tryk XI* *nr. 45 (ret):* Farverne er omtrent som ovenfor, men rammen kan have svagt brunlig tone. Mærket har Carøe-snit, ovalen er placeret næsten centralt (dog med en tendens mod højre) og med god ovallinie næsten hele vejen rundt.
- Tryk XI* *nr. 57 (ret):* Farverne som nr. 45. Ovalen placeret mod højre, men med god ovallinie hele vejen rundt. (Der kan for begge Tryk XI's ovaler være farveudfyldninger mellem ovallinie og ovalbånd).
- Tryk XIII* *nr. 72 (ret):* Rammen er grøn med grå tone, og ovalen virker lidt kraftigere rød end på de foregående 8 Øres.
Mærket har Carøe-snit, og ovalen er pænt centreret.

16 Øre:

- Tryk III* *nr. 56 (ret):* Rammen er ren grå, lys til mørkere. Ovalen er grumset grålig gulbrun fra ret bleg til kraftigere. Ovalen er pænt centreret, og ovallinien er lidt svag i højre, i venstre og foroven.
- Tryk V* *nr. 45 (ret):* Rammen er grå, lys til mørkere med svag brunlig tone og ofte »koparret«. Ovalen er ikke så grumset som III og mere gullig. Mærket har Carøe-snit, og ovalen er pænt centreret og har hvid plet under A i -MARK og svagt brud under S.
- Tryk V* *nr. 57 (ret):* Farverne som nr. 45. Ovalen placeret til venstre og lidt nedad.

20 Øre:

- Tryk Ia* *nr. 56 (ret):* Rammen er kraftig karmin, og ovalen er ren mellemgrå. Ovalen er pænt centreret eventuelt med farveudfyldning mellem ovallinie og ovalbånd i højre side.
- Tryk Ib* *nr. 56 (ret):* Rammen er »klattet« og lysere, mere rosaagtig. Ovalen har en svag gullig tone og er temmelig lys grå. Ovalen er forskudt mod højre, og ovallinien er svag i højre side.
- Tryk IIIa* *nr. 72 (ret):* Rammen er lys rosa, og ovalen er tydelig brunlig grå. Mærket har Carøe-snit, og ovalen er centreret mod højre med meget svag ovallinie i højre side fra K til Ø.
- Tryk IIIb* *nr. 72 (ret):* Rammefarven er mere lysende karmin, mens ovalen stadig har et brunligt skær, men svagere end i IIIa. Mærket er iøvrigt som IIIa.

50 Øre:

- Tryk II* *nr. 56 (ret):* Rammen er lysere til mørkere brun med svag gullig tone. Ovalen kan variere en del fra lilla-brun til som oftest brunviolet fra ret lys til dyb, mættet. Mærket er det eneste med tyk, ret ramme.

100 Øre:

- Tryk I* *nr. 60 (ret):* Rammen er ret mørk mellemgrå, og ovalen er mat, ret lys orange med ganske små orange-brune korn spredt i farven.
Den bedste måde at skelne dette mærke fra,
- Tryk I* *nr. 95 (ret):* hvor farverne er de samme, er ved hjælp af vandmærkets placering. På nr. 60 sidder vandmærkets krone i venstre side, og der er ofte bogstavrester i højre side, mens vandmærket på nr. 95 som regel sidder sideværts midt på mærket og ofte ret højt.

1 Cent:

- Tryk II* *nr. 21 (omv):* Rammen er kraftig smaragdgrøn, ovalen er mat purpurviolet, som regel ret mørk.
Mærket er det eneste med tyk, omvendt ramme.

3 Cents:

- Tryk II* *nr. 21 (omv):* Rammen er bleg, ren himmelblå, ovalen er ret kraftig rosakarmin.
Mærket er det eneste med tyk, omvendt ramme, og ovalen er centreret nedad med ret svag oval-linie i højre side.
- Tryk III* *nr. 72 (ret):* Rammen er bleg, tåget grålig blå, ovalen er blegere og mere grumset end II, men stadig rosakarmin.
Mærket har Carøe-snit og meget kraftigt brud på midterfjeren SØ. Ovalen er centreret lidt mod højre.

7 Cents:

- Tryk II* *nr. 72 (ret):* Rammen er rødlig og ovalen er kraftig orange.
Mærket har Carøe-snit og er det eneste med tyk ramme.

12 Cents:

- Tryk I* *nr. 60 (ret):* Rammen er bleg, rødlig grålig, og ovalen er
nr. 95 (ret): smaragdgrøn.
Forskel på nr. 60 og nr. 95 som ved 100 Øre.

Hans Ehlern Jessen

**Klassisk
Skandinavien
og
Vest-Europa**

DET STØRSTE UDVALG FINDER DE I

Frimærkehuset **HERMES A/S**
GRUNDLAGT 1903

KLOSTERSTRÆDE 19
1157 KØBENHAVN K
TELEFON (01) 11 09 00

GRATIS
**AFA PRISLISTE
1974**

med mere end 1.000 tilbud på albums -
FDK-service - filatelistartikler
- frimærkepakker - kataloger - kiloverer
- instiksbøger - håndbøger -
møntalbums - møntartikler - møntkataloger

Tilsendes GRATIS ved oplysning om:

NAVN: _____

ADRESSE: _____

til:

AARHUS FRIMÆRKEHANDEL I/S
BRUNSGADE 42 - 8000 AARHUS C

Opsætning af frimærker til udstilling

Da vi indbød vore medlemmer til at udstille deres mærker på jubilæums-udstillingen, mødte vi fra mange det spørgsmål: Hvordan skal jeg sætte mærkerne op?

Hertil må man svare, at det vigtigste selvfølgelig er, at man har en pæn og fyldig samling af mærker i god kvalitet. Men derefter må man tilføje, at naturligvis tæller opsætningen også med, når en samling skal bedømmes.

I det vurderingsskema, vore dommere anvender, kan der ialt opnås 100 points, og heraf er 15 for opsætning. Man kan altså ved en meget fin opsætning af forholdsvis almindelige mærker få en lige så god bedømmelse som en betydeligt større og dyrere samling med ringe opsætning.

Da en fin opsætning er »gratis« – den koster kun tid og omhu – er det nok værd at gøre en ekstra indsats på dette område. Jeg har derfor prøvet at samle mine egne erfaringer fra forskellige udstillinger i nedenstående »gode råd«. De skal ikke forestille at være dækkende for det officielle vurderingsgrundlag – et sådant findes vel ikke – men de vil sikkert kunne være til nytte for de uøvede.

Brug ikke fortryks-sider! De er ikke forbudt, men der kan naturligvis ikke gives points for en opsætning, som i forvejen er lavet af andre.

Brug ikke sort underlag under mærkerne. Træk hellere en ramme af tusch eller blæk om hvert mærke i passende afstand fra mærket. Det tager tid – men det pynter!

Begynd altid lige langt nede på siden og hold om muligt også samme afstand forneden. Læg mærkerne løst på siden før den endelige placering og påklæbning.

Sørg for symmetrisk eller harmonisk opsætning – men der må ikke være lodrette »gader« ned over siden. Der bør evt. være lidt flere på øverste halvdel end på nederste.

Antallet af mærker på siden må ikke være for stort, 10–15 vil som regel passe. – Men har man en serie med lidt flere, bør hele serien holdes på samme side.

I rækken bør der være samme afstand mellem mærkerne. Mellem rækkerne bør der ligeledes være samme afstand, men hvis f. eks. de to øverste rækker rummer en serie, og de næste to rækker en anden serie, bør der være større afstand mellem række to og tre, så det kan ses, at de to serier skal være adskilt.

FRIMÆRKER OG BØGER

Spændende og udviklende interesser

Vi ønsker tillykke med jubilæerne

GREENS BOGHANDEL

Johannes Green

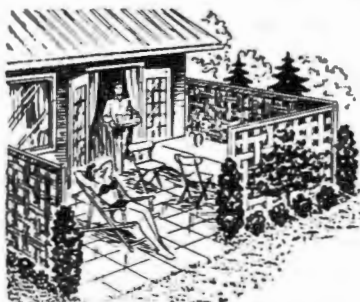
Sorgenfri Torv, 2830 Virum
Telefon 85 20 00

BOJSEN-MØLLERS BOGHANDEL

Johannes Green

Hj. Bernstorffsvej og Kildegårdsvej
2900 Hellerup - Telefon HE 6355

HUS ★ HAVE ★ HOBBY

CAFRA LÆHEGN

Cafra-læhegn er flettet af ask, og kun den bedste sortering er anvendt. Det stærkeste og smidigste træ til formålet.

EVERLITE PVC PLADE

er som skabt til overdækning af terrasse eller carport. Leveres og opstilles i standard- og specialmål. Tilbud og specialbrochurer uden forbindelse.

Vi kører dagligt i Virum - Søllerød - Holte - Nærum - Skodsborg - Vedbæk

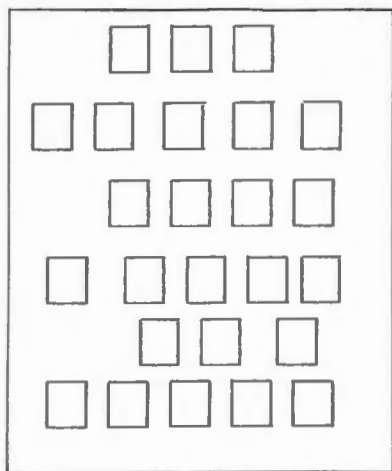
VIRUM TRÆLAST & ISENKRAM

VIRUMVEJ 92 - 2830 VIRUM - TLF. 85 60 02 - 85 55 08

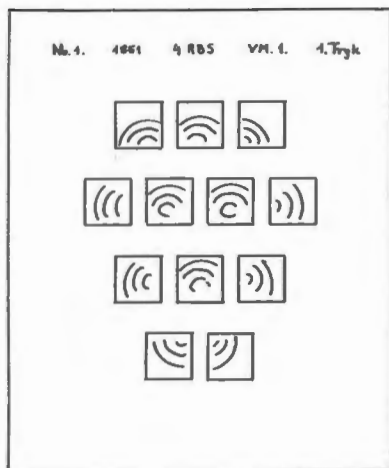
Åbningstider: Mandag-fredag kl. 8-17, lørdag kl. 8-12

Sløk blomster

VIRUM

Rodet uharmonisk opsætning på overfyldt side.

Pæn harmonisk opsætning med passende antal mærker på siden. Stempling ind mod sidens midte.

Hvis en side indeholder mange eksemplarer af det samme mærke, bør man om muligt placere dem sådan, at stemplet vender mod sidens midte – se eksemplet.

Hvis samlingen rummer store sjældenheder, bør sådanne fremhæves der- ved, at der kun er få eller måske kun ét mærke på siden. 4 på 8 øre med omvendt ramme eller Sveriges gule 2 sk. banco skal naturligvis have en hel side for sig selv – hvis dette skulle være aktuelt.

Til opsætningen hører også en passende tekst. Den bør fortælle om mær- kerne på en sådan måde, at den viser udstillerens filatelistiske viden. Men teksten må ikke være dominerende, frimærket er vigtigst.

Man må erindre sig, at på udstillingen vil siderne blive anbragt i rammer med 3 rækker à 4 sider, og hver ramme vil blive betragtet som en helhed. Prøv derfor at lægge de 12 sider på samme måde på et bord eller på gulvet og vurder så helhedsvirkningen. Derved kan man få et helt andet indtryk end ved at betragte siderne enkeltvis. –

Og tag så fat selv. Lykkes det ikke første gang, så lærer man altid ved at forsøge og ved at blive bedømt, og fejl og mangler rettes til næste gang.

S. Bøgh-Sørensen.

FRIMÆRKER

KIRSTEN EHLERS

●
FREDERIKSBORGGADE 48
1360 KØBENHAVN K
TELEFON (01) 12 16 16

**KLASSISKE MÆRKER FRA NÆSTEN ALLE LANDE
SØGES - OGSÅ BREVE**

KUN INTERESSE FOR PRIMA KVALITET

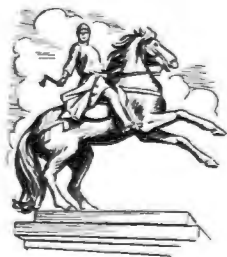
HELGE WITT

THORVALDSENSVEJ 17 . 1871 KØBENHAVN V . TELEFON (01) VE 1718

Medlem af Association internationale des Experts Philateliques

**Hafnia
frimærker**

GRØNNEGADE 43 1107 KØBENHAVN K

TELF. (01) *14 44 88

**Klassisk
Europa i
smuk
kvalitet**

Medlem af Danmarks
Frimærkehandlerforening

Lidt om kvadratrødder

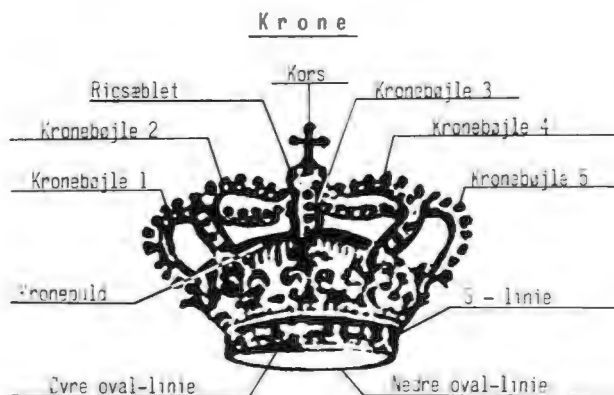
Man kan interessere sig for frimærker på mange måder. Der er folk, der bare samler på frimærker. Der er de egentlige frimærkesamlere. Der er philatelisten, og der er specialister. Nogle samler motiver, andre samler stempler, andre igen samler julemærker. Atter andre interesserer sig mere for posthistorie, og paradoksalt nok regnes der også med breve fra den tid, da frimærkerne endnu ikke var opfundet. – Jeg skal ikke forsøge at vurdere de forskellige samleområde, der er utvivlsomt behov og interesse for dem alle.

Mange samlere begynder med at samle på alle mærker fra alverdens lande; ret hurtigt indser man det umulige i at overkomme det hele, hvorefter man begrænser sig til et enkelt eller nogle få lande – senere igen måske til et begrænset område fra et enkelt land.

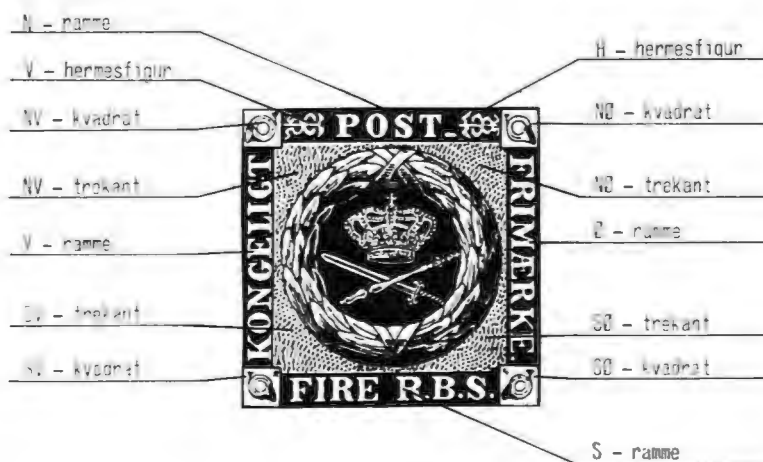
Vil man fordybe sig yderligere i problemerne indenfor sit særlige område, slutter man sig til en studiekreds. Herhjemme har vi flere i aktivitet, bedst kendt er sikkert den, der arbejder med de tofarvede danske mærker, afgrænset til skillingsmærkerne fra 1870, AFA nr. 16–21, og øremærkerne fra 1875, AFA nr. 22–31. Selvom området altså »kun« omfatter 16 numre i kataloget, er det alligevel meget stort, således er 4 øre og 8 øre hver fremstillet i ca. 125 tryk.

En anden studiekreds arbejder med Danmarks kvadratiske frimærker, AFA nr. 1–10. Medlemmerne af gruppen lyder i daglig tale navnet »Kvadratrødderne« – og tager det iøvrigt som en kompliment! Gruppen har eksisteret i ca. 5 år og har ca. 30 aktive medlemmer, hvoraf 2/3 regelmæssigt kommer til de månedlige møder i sæsonen. Gruppens formand har fra starten været dr. Børge Lundh, sekretæren Bloch Poulsen, og disse to har trukket det tungeste læs i gruppen.

Kvadratrødderne kunne forholdsvis let forøge sit medlemstal ret betydeligt, men det ønskes ikke. Dels må der naturligvis stilles ret store krav til deltagerens materiale og viden, og dels går arbejdet bedst, når gruppen ikke er for stor. Desuden er der heller ikke plads til flere i KPK's bibliotek, hvor gruppen holder sine møder.

Gruppens første arbejde var at fastlægge en nomenklatur for de kvadratiske mærker, d. v. s. en ensartet, rationel benævnelse for de forskellige begreber og betegnelser. Gruppen udarbejdede først et konkret udkast, som blev offentliggjort i KPK's blad, og efter at dette havde givet anledning til forskellige indlæg og ændringsforslag, vedtog gruppen følgende nomenklatur for Danmarks første frimærke, 4 Rigsbankskillings:

Da først 4 RBS var fastlagt, var det et betydeligt lettere arbejde at udarbejde tilsvarende betegnelser for de senere udgaver i 1854 og 1858-63. 2 RBS har man foreløbig ladet ligge. – De således fastsatte benævnelser opfordrer gruppen nu alle til at anvende, så der bliver ensartethed hermed.

Gruppens næste opgave blev at gennemgå mærkernes forskellige tryk og at beskrive de enkelte mærker i trykkene. Når hvert enkelt mærke skal gennemgås, og de karakteristiske detaljer både skal tegnes op og konfereres med de medlemmer, der har det pågældende mærke, og der desuden skal foretages sammenligning med de sorttryk af klicheerne, som gruppen selvfølgelig har ladet fremstille – så vil man indse, at der er tale om et meget grundigt, men også et meget tidkrævende arbejde. På en normal aften kan man gennemgå 15-20 enkelte klicheer; men da der som bekendt er 400 forskellige klicheer i 4 RBS og 600 i 4 sk. 1854, vil man forstå at det foreløbig kun er disse to mærker, der har været til behandling, og arbejdet hermed er ikke afsluttet endnu.

Resultaterne af denne minutiøse gennemgang agter gruppen at offentliggøre, og foreløbig regner Børge Lundh og Bloch Poulsen med først at udsende en beskrivelse af 4 sk. 1854. – Dette mærke blev fremstillet i ialt 6 tryk. Til de første 3 tryk anvendtes første sæt trykplader, idet hvert sæt består af 2 plader à 100 klicheer. Til 4. tryk fremstilledes et nyt sæt trykplader, og til 5. tryk fremstilledes et tredje sæt, men til 6. og sidste tryk brugte man – uvist af hvilken grund – igen de samme plader som til 4. tryk. – Der er altså brugt ialt 3 sæt = 6 trykplader. Man kender 5 af disse plader og kan dermed bestemme, hvordan mærkerne i arket har været placeret. Plade nr. 2 er imidlertid ukendt, og gruppen ser derfor en særlig opgave i at placere mærker fra plade 2 i arket.

Til dette formål må man først fastslå, om mærket er trykt med plade 2, og til denne afgørelse ser man på farven, kontroltallet, det manglende punktum i FRM samt på, om bundtrykkets spidser vender nedad. Når pladen og trykket er konstateret, gælder det placeringen i arket. Man kan med ret stor sikkerhed afgøre, om et mærke er et af arkets 36 randmærker. På disse er den yderste kantlinje som regel meget ujævn og udflydende, og farven ud mod kanten er oftest uregelmæssig. Hvis to sammenstødende kanter viser disse kendetegn, er der tale om et af arkets fire hjørnemærker, og det er så let at se, om mærket er nr. 1, 10, 91 eller 100.

Når man får kendskab til tilstrækkeligt mange striber og blokke, hvori der findes hjørne- eller randmærker, kan man efterhånden få flere og flere mærkers placering fastslået. På denne måde er det således konstateret, at mærket med den store retouchering, AFA nr. 4x, sidder i den 3. øverste række som nr. 3 fra højre, mærket er altså nr. 28 i arket.

Der mangler imidlertid meget endnu, før alle 100 mærker i plade 2 er placeret, og gruppen er derfor meget interesseret i at låne striber eller blokke

Arktiske motiver.

Man kan jo starte med at samle mærker – fra hele verden – med motiver der har tilknytning til Grønland, og det naturligste er vel at begynde med mærker der viser et kort over Grønland eller de arktiske områder – eller den nordlige halvkugle. Andre naturlige emner er isbjerge, nordlys og midnatssol.

Inden for disse områder findes der ikke mange mærker, men bevæger vi os over til mærker med dyr, fugle, fisk, insekter, planter etc. der (også eller udelukkende) findes på eller ved Grønland, kommer der mere liv i samlingen, og man må holde sig for øje, at der er forskel på f. eks. det arktiske og det antarktiske dyreliv.

Man kan også medtage arktiske skibe som isbrydere, hvalfangerskibe og andre skibe beregnet på arktisk havfiskeri. Og helt selvfølgelig er jo mærker med specielt arktiske transportmidler som kajak, hundeslæde og skiløb – uden at sidstnævnte motiv dog skal blive til en vinterolympiade.

Til motiver der egner sig for en Grønlandssamling hører også arktiske opdagelsesrejsende og ekspeditionsskibe, men herom senere.

København.

Med ganske få undtagelser er det stadig sådan, at forbindelsen til og fra Grønland går over Danmark. Over København – og nu på det seneste Aalborg.

Et naturligt kapitel kunne derfor være de i København anvendte stempler – de kom jo med i billedet længe før pakke porto mærkerne, der igen kom før frimærkerne.

Herunder hører stemplerne fra det officielle Grønlands kontor i København, stempler der blev anvendt til at annullere post til Grønland – og stempler der anvendtes på post fra Grønland. Også de mange hjemmefrankeringsstempler anvendt i København kommer ind i billedet, og som ren sidelinie kan medtages andre danske poststempler, der har propaganderet for grønlandske forhold og begivenheder.

Brevpost til Grønland.

I direkte tilknytning til københavnerstemplerne kommer eksempler på brevpost til Grønland – det er nok rigtigst at gemme pakkeposten til efter pakke porto mærkerne – og især er eksempler af breve til Grønland fra før 1938 meget sjældne.

Et andet lille kapitel inden for denne afdeling er breve fra Danmark – udlandet – der er sat i strafporto ved ankomst til Grønland.

Under den anden verdenskrig anvendtes i København flere forskellige »ekstra« stemppler på posten, for at angive ad hvilken rute posten skulle sendes – over Sibirien, New York eller Lissabon – og de er i sig selv et helt lille samlerområde. For naturligvis ikke at snakke om almindelige censurbreve.

Brevpost i Grønland.

Postforsendelser i selve Grønland var portofrie indtil 1958, selv om rejsen ofte var ganske lange f. eks. rundt om København og af en varighed på et år. Forsendelser fra efter 1938, da frimærkernes introduktion skabte en vis filatelistisk interesse, er allerede i dag ret ualmindelige, idet portofriheden i selve Grønland som nævnt varede til 1958. Men intern^e forsendelser i Grønland fra før 1938 er små rariteter, som man kun meget sjældent støder på. En speciel foreteelse inden for dette felt er et lille cirkelrundt stempel med teksten »postage paid« – portofri«, der p. g. a. tidsnød anvendes på postkort fra Sdr. Strømfjord.

Porto betalt er inkluderet i prisen for postkortet – og efter transitpassagererne er ekspederede, kan man i ro og mag frankere alle de kærlige hilsener fra Grønland, som passagererne har afsendt.

Nævnes bør måske også de i 1971 indførte former for portofri forsendelser helt parallelt med, hvad der er gældende i Danmark. De benyttes endnu ikke i særlig stort omfang, men på den anden side, her kan alle være med fra starten.

Brevpost fra Grønland.

Inden for dette område er der et væsentligt større materiale, der er bevaret for eftertiden – og hovedårsagen til dette er uden tvivl, at al brevpost fra Grønland på kontoret i København blev forsynet med et transitstempel, der viser, at forsendelsen stammer fra Grønland. (Da der herskede portofrihed indtil København, skulle forsendelserne i Grønland frankeres – frem til 1938 – med danske frimærker, der kunne købes i Grønland, men først blev postalt annulleret i København).

Breve af denne art er sjældne især fra før ca. 1925. Breve kendes tilbage til langt før århundredeskiftet.

Under denne afdeling hører også brevforsendelser fra 1919, 1927 og 1929, der på grund af hastigt vedtagne ændringer i postlovene ankom fra

Grønland underfrankerede (1919) eller frankerede med ugyldiggjorte mærker (1927 og 1929). Disse breve blev i København forsynet med specielle sidestempler, der kun var i brug nogle måneder, og som medførte at brevene ikke sættes i strafporto.

Sluttelig bør nævnes tjenestebreve fra Grønland til Danmark, der bevarede portofrihed lige indtil 1958.

Disse opgår til 18 stk. efter AFA, men i specialkatalogiseringerne bliver der snarere tale om 50 stk. – og der er mange varianter indenfor hver eneste værdi og hvert eneste tryk. Pakke-poto mærkerne anvendtes til frigørelse af pakkeforsendelser både til og fra Grønland i perioden 1905–1938; før den tid var der portofrihed.

975

Angiven Værdi:

Herved

*1 Pakke-Porto
A.V. Nr. 8*

mærket Adressen

(Vægtnotering)

Adressebrev til Grønland.

Til *Hr. Axel Vinterberg
Kolonien Risenbank
Grønland*

Til Grønland.

Her kan man – omend det efterhånden er blevet ret kostbart – opbygge en samling af de ca. 15 forskellige typer specielle adressebreve og adressekort, der kom i anvendelse og dertil kommer så de talrige danske adressekort, der også blev anvendt.

Fra Grønland.

Her er ikke tale om adressekort, idet pakke-porto mærkerne klæbedes direkte på indpakningspapiret og annulleredes med det lokale grønlandske kontorstempel. Sådanne stykker af indpakningspapir, der er forsynet med pakke-porto mærker stemplet i Grønland og endvidere – på eller ved siden af mærkerne – er forsynet med københavnekontorets transitstempel, er meget sjældne.

Men selv en samling af de mange stemp!er anvendt på Grøn!and i denne periode er i dag svær at sammensætte. Og så bør man måske overveje at medtage de forskellige avane stempler, der ofte brugtes til annullering i Grønland af pakke-porto mærkerne, når disse anvendtes som sparemærker.

Lokalmærker.

Her tænkes oftest på Thulemærkerne, der anvendtes 1935-37. Der har været meget filatelistisk fup med disse mærker, men at de også – i meget bekendt omfang – har haft postal anvendelse, er hævet over enhver tvivl. Med en fornuftig filatelistisk viden kan dette område danne basis for et spændende kapitel.

Det er i øvrigt interessant, at man tillod det private Handelsselskab at udgive mærker i 1935, når Haag-domstolen havde tilkendt Danmark overhøjhedsretten over *hele* Grønland allerede i 1933! Og når Grønlands styrelse overtog området og ugyldiggjorde Thule-mærkerne i sommeren 1937 – et år før frimærkerne indførtes – skyldes det måske at U.S.A. så sent som i 1936 havde ratificeret aftalen fra 1933!

Med til lokal-mærkerne med »frankeringsgyldighed« eller formodning om sådan, hører også nedenstående to mærker, der iøvrigt begge er grønne. Det ene synes at være annulleret i 1891 – og det er jo besynderligt, når værdiangivelsen er i skilling. Det andet mærke er dateret 1922 og desværre ukendt af Kryolitselskabet. Mon nogle af læserne kan kaste lys over problemet?

Frimærkerne.

Nu, næsten som kapitel 10, må turen være kommet til de egentlige frimærker, der jo begyndte at se dagens lys i nov.-dec. 1938. Og hermed flytter vi ligesom det filatelistiske tyngdepunkt fra København, hvor de fleste aktiviteter indtil 1938 udspandt sig, og til Grønland, der nu bliver hovedscenen. Frimærkerne kan som bekendt samles både brugt og ubrugt, men

hvad der er ved at blive ret sjældne er de ældre førstedagskuverter og ikke mindst marginalblokkene. Især 1 øre Fr. IX (fra 1950) i marginaler 1250 er sjælden, d. v. s. ubrugt. Og det skyldes at bogstaveligt talt hele oplaget blev solgt i afstemplet stand til frimærkehandelen til brug for fremstilling af frimærkepakker!

Hvis man har gode øjne – eller en god lup – kan man supplere dette afsnit med de forskellige varianter, der især er talrige i Chr. X serien.

Hjemmefrankeringsstempler.

Et forholdsvis nyt kapitel, der knytter sig nært til frimærkerne, er hjemmefrankeringsmaskinerne, der indførtes i slutningen af 60'erne. Selv om dette område allerede indeholder nogle spændende varianter, er det stadig så nyt, at alle kan være med. Helt det samme kan ikke siges om

Poststemplerne (efter 1938)

hvor antallet af forskellige stempler løber op i over 300 alene for de stempler, der har været og/eller stadig anvendes ved *poststationerne* i

Grønland. Her er så ikke medregnet de forskellige stempelformer eller de halvofficielle stempler, der i visse tilfælde har været anvendt, før rigtig poststation blev oprettet. Området er stort og spændende – og næsten uendeligt når det udvides med breve, anbefalingsvignetter, værdibreve, adressekort o. s. v. Og da en del poststationer, som følge af de senere års koncentrationstendenser, er nedlagt igen, er der en del af stemplerne, der er ganske sjældne.

APO-stempler.

Et område, der logisk knytter sig til foregående, er de forskellige stempler, der har været anvendt på de amerikanske flybaser, der opererede fra 1941 til 1948 og igen fra 1950 da basen i Sdr. Strømfjord blev reetableret og fra 1951, hvor Thulebasen blev oprettet. Der findes et stort antal stempler, men de synes at være svære at få fat på; professionelle soldater er tilsyneladende ikke stærkt interesseret i filateli.

Men det er et spændende felt – og i de senere år er det udvidet med en række »sær«-kuverter i forbindelse med mindre militærforlægninger på indlandsisen og lignende.

i vort boksanlæg er der

natlogi til guldfisk,
sikkerhed for frimærkesamlinger,
og mange andre ting,
som vore kunder sætter pris
på at bevare
når der er økonomi med i spillet,
er vi til Deres tjeneste

**Lyngby Sparekasse
- Bikuben**

Hovedgaden 17, 2800 Lyngby
Telefon (01) 87 72 22

- 35 ÅR UNG...

Det er vor opgave at ekspedere postforsendelser til og fra samt internt i Grønland.

Mange mennesker uden tilknytning til Grønland har imidlertid fundet det interessant at samle på frimærker og poststempler fra Grønland.

Det synes vi naturligvis er en god idé, og derfor sender vi meddelelser ud om:

- udgivelse af nye grønlandske frimærker, herunder oplysning om førstedagskuverter,
- oprettelse og nedlæggelse af grønlandske posthuse samt anvendelse af særlige dagstempler,
- afholdelse af auktion over afklip af grønlandske frimærker fra adressekort m. v.

Er De interesseret i at få tilsendt sådanne oplysninger, så ring eller skriv til os.

Venlig hilsen

GRØNLANDS POSTVÆSEN

STRANDGADE, POSTBOKS 100, DK-1004 KØBENHAVN K
TELEFON (01 27) AS 6001, LOKAL 2262, POSTGIRO 13 16 76

vis dr. Franck ekspeditionen i 1932, der førte til udgivelsen af det efterhånden herostratisk berømte Ernst Udet mærke. Med en pålydende værdi af 10 øre må en auktionsværdi på over 5.000 kr. siges at være en imponerende prisstigning selv når inflationen tages i betragtning.

Transcontinentale flyvninger.

Så er der straks mere kød på dette emne, der naturligvis kun omfatter flyvninger, der har relation til Grønland. Og igen er her kun tale om en-gangs flyvninger – om forsøg.

En lang række af disse flyvninger kan filatelistisk illustreres med med-bragte breve. Eksempelvis kan nævnes svenskerne Ahrnberg-Floden i 1929 der iøvrigt forulykkede ved Ivigtut. Endvidere Wolfgang von Gronau, Charles Lindbergh, Light og Wilson 1934 og nordmanden Thor Solberg fra 1935. Russerne kommer ind i billedet med en række flyvninger fra 1935 til 1937. Også efter krigen 1939-45 kendes forsøgsflyvninger, men de har nu snarere fået et sportsligt motiv. Og emnet leder naturligvis automatisk over i

Officielle førstedagsflyvninger over grønlandsk område

startende med SAS flyvningen 19. november 1952 til Los Angeles. Siden er talrige førsteflyvningskuverter kommet til fra mange forskellige nationer og destinationerne er ikke blot fra Europa til U.S.A., men også til Canada, Alaska og Japan. Antallet af åbningsflyvninger indenfor dette område alene kommer helt op på 100.

Nordpolsekspeditioner.

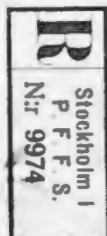
Man kan måske sige, at dette emne bringer os ud på overdrevet. På den anden side har en lang række af disse ekspeditioner haft base på Grønland, ja de første af ekspeditionerne nåede ikke så forfærdelig nær Nord-

After 5 days return

to President of J. Thompson

Bush House, Aldwych, London W.C.2

SVENSKA AERFARTS VÄRDERINGEN

President of J.W. Thompson Co.

St. E. Hambroghel Kloden

FIRST TRIAL FLIGHT
STOCKHOLM—NEW YORK
1929

Poste restante

Now Mailed N.Y. U.S.A.

polen, så det er måske rigtigere at karakterisere dem som Grønlandsekspeditioner.

Hvad der gør dette emne fascinerende er, at deltagerne i kapløbet om at nå Nordpolen, lederne af de enkelte ekspeditioner, ofte er blevet nationale helte som siden hen er blevet mindet af deres respektive hjemlande om ikke med et særfrimærke så dog ofte med særstempler, private mindesmærker etc.

Og en lang række af de senere Nordpolsekspeditioner har virkelig efterladt en del virkelige filatelistiske vidnesbyrd.

Blandt ekspeditionerne fra den første kategori hører August Petermann ekspeditionen i 1868, hvis 100 år blev mindet i Østtyskland.

Blandt personer, der er hædret på frimærker, må naturligvis nævnes Peary, der som den første nåede Polen i 1909, men også russeren Sedov er blevet portrætteret.

Af ekspeditioner, der har efterladt filatelistiske vidnesbyrd og ofte også mindefrimærke – er Fridtjof Nansen ekspedition til polhavet, der på grund af, at postkortene der medbragtes bærer navnet »Fram«, er kendt som Fram-ekspeditioner – selv om det benyttede skib hed »Maud«.

Efter at Peary havde nået polen, fortsatte ekspeditionerne dog især pr. fly – og kendte navne også frimærkemæssigt set er Roald Amundsen, Mac-Millan, Richard Byrd og Floyd Bennett, Amundsen-Ellsworth-Nobile, Graf Zeppelin.

Drivende isør.

Den strategiske interesse for polhavet har ført til, at både Rusland og U.S.A. har oprettet en række videnskabelige ekspeditioner, der er stationeret på drivende isør. Russerne var først, de startede med »Nordpol 1« i 1937, og allerede fra nr. 4 findes postkontor med egne stempler – og da man nu er nået til nr. 21, så bliver det jo til noget. Amerikanerne begyndte først omkring 1952 og er vel kun nået til nr. 12, men til gengæld findes en del sou-

venirpost fra forskellige recogniseringsflyvninger. Dertil kommer amerikanernes U-både under polhavet, først og fremmest naturligvis »USS Nautilus«, der som den første – efter Jules Verne – passerede under Nordpolen 3. august 1958.

Vil De helt ud på overdrevet? Så kan De begynde på de grønlandske mønter og pengesedler – der findes mange – og de er alle ude af cirkulation. Siden midten af 60'erne bruges dansk valuta. Eller hvad mener De om de af Den Kongelige Grønlandske Handel (KGH) og siden 1967 af Bikuben administrerende sparemærker, der indførtes under eller umiddelbart efter den anden verdenskrig?

Hvis De her kaster Dem over alle disse emner – ja så bliver De nok nødt til at skille Dem af med alle Deres øvrige frimærker for overhovedet at få råd! Hvis De yderligere udvider interesseområdet endnu en tak og begynder at samle på litteratur om Grønland – ikke blot filatelistisk litteratur, så må De nok flytte til en større lejlighed for overhovedet at få plads. – Men forhåbentlig kan mindre gøre det!

Og hvilken litteratur kan så hjælpe Dem? Den væsentlige kilde er nok »Lindskog og Wowern, Spécialkatalog 1968«, der dog er udsolgt, men utvivlsomt kan lånes på biblioteket.

Endvidere udgiver jeg selv kataloger over poststemplerne, hjemmefrakteringsmaskinerne og velgørenhedsmærkerne.

Endelig kan anbefales »Der Polar Philatelist«, D-4800 Bielefeld, Springlingstr. 32 a, Tyskland.

I øvrigt er De altid velkommen til at ringe (01) 85 20 75. Jeg har næsten altid tid til at snakke Grønland.

Alsidigt udvalg i filatelistiske artikler

FORTUNBYENS BOG- OG PAPIRHANDEL
LYNGBYGAARDSVEJ 98 - 2800 LYNGBY - TELEFON 87 48 25

AVANTI *tilbyder*

god rabat på alle
frimærker og 1. dagsbreve.
Se vore store
vinduesudstillinger.
Ny adresse.

Højbro Plads 2
Hjørnet af Læderstræde
ved Storkespringvandet
Tlf. 01-11 23 10

Frimærker
handler vi ikke med -
men vi fører alt
i blomster

BLOCH'S
Blomster
Sorgenfri Torv - Tlf. 85 19 81

Samler du frimærker?

Og vil vide noget mere om at samle på frimærker.

Og vil du også gerne møde andre samlere
og bytte med dem, snakke med dem og udveksle
erfaringer med dem.

Så kan dette lade sig gøre i de to frimærkeklubber
i Virum og Lyngby. Du kan finde
indmeldelsesblanket til begge klubber
i dette katalog.

Du er velkommen,
begge klubber har mødeaften torsdag.

Undertegnede indmelder sig herved i

LYNGBY FRIMÆRKEKLUB

Navn: _____

Stilling: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

Sendes til:

S. Bøgh Sørensen, Ørholmen 11, 2800 Lyngby, telf. 87 82 72

Undertegnede indmelder sig herved i

VIRUM FRIMÆRKEKLUB

Navn: _____

Stilling: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

Sendes til:

S. Bang, Nærumvænge 13, 2850 Nærum, telf. 80 19 70